

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομος

Συνδρομή ἑτησία : Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτησιαί. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως : Ὁδὸς Σταδίου, 6.

8 Ἀπριλίου 1879

Σφραγὶς τῆς Ἐθνικῆς χρηματιστικῆς Τραπεζῆς ἐπὶ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΙΟΥ



Ἡ ἀνωτέρω σφραγὶς ἐλήφθη ἐκ τοῦ κατωτέρω ἐγγράφου. Χάριν δὲ τῶν συνδρομητῶν ἡμῶν σημειούμεν τὰ ἐξῆς περὶ τῆς Τραπεζῆς ταύτης: Διὰ ψήφισματος τοῦ Κυβερνήτου τῆς 2 φεβρουαρίου 1828 συνεστήθη ἡ Ἐθνικὴ Χρηματιστικὴ Τράπεζα. Τὸ ψήφισμα τοῦτο ἐνεκρίθη παρὰ τῆς ἐν Ἀρχαῖς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, συνεπέα δὲ τῆς ἐγκρίσεως ταύτης ἐξεδόθη τὴν 3 φεβρουαρίου 1830 ἕτερον ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου ὁρίσαν τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς εἰς 6402 μετοχὰς (ἀνὰ 500 φοίνικας ἑκάστην), καὶ τὸν χρόνον τῆς διαρκείας αὐτῆς ἐπὶ πέντε ἔτη, ἤτοι μέχρι τῆς 1 Ἀπριλίου 1835. Ἡ Τράπεζα αὕτη μετ' οὐ πολὺ ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἔπαυσε τὰς ἐργασίας της, ἤτοι εὐθὺς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κυβερνήτου.
Σ. τ. Δ.

Ἄρ. 41. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς χρηματιστικῆς Τραπεζῆς
Ἐπιτροπὴ

Πρὸς τὸν Κύριον Ἀντώνιον Μ. Ἀντωνόπουλον,
εἰς Τεργέστην.

Παρὰ τῆς Αὐτοῦ Ἐξουχίτης τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ἐμετρήθησαν εἰς τὴν Ἐθνικὴν χρηματιστικὴν Τράπεζαν γρόσια πέντε χιλιάδες, ἀρ. 5000, ἀφιερωθέντα παρ' ἡμῶν, τὰ ὅποια κατεγράφησαν εἰς τὰς βίβλους τοῦ ἔθνους, εἰς μνημόσυνον τῆς ἀγαθοεργίας σας. Δεχθῆτε λοιπὸν τὴν παροῦσαν ὡς τεκμήριον τῆς εἰς τοῦτο εὐαρεστήσεως τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς χρηματιστικῆς Τραπεζῆς
Ἐπιτροπὴ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ
Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
Γ. ΣΤΑΥΡΟΣ.

Ἐν Αἰγίνῃ, τὴν 30 Μαρτίου 1828.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ
ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα.

[Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].
Συνίχαι· ἰδὲ σελ. 193.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

Ἐν ᾧ ὁ Πονηρίδης λαλεῖ περισσότερον ἰσως
τοῦ δέοντος.

Ὁ Φίξ ἀνεῦρε μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἐπὶ τῆς
προκυμαίας τὸν Πονηρίδην, ὅστις περιφέρειτο

ἀσκόπως καὶ ἐθεώρει, διότι δὲν ἐνόμιζεν ὅτι εἶ-
χεν ὑποχρέωσιν καὶ αὐτὸς νὰ μὴ θεωρῆ.

— Λοιπὸν, φίλε μου, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Φίξ
πλησιάζων, ἐπεθεωρήθη τὸ διαβατήριόν σας;

— Ἄ! σεῖς εἴσθε, κύριε! ἀπήντησεν ὁ γάλ-
λος. Εὐχαριστῶ. Εἴμεθα ἐν τάξει.

— Καὶ περιεργάζεσθε τὸν τόπον;

— Μάλιστα. Ἀλλὰ ἡμεῖς πηγαίνομεν τόσον
γρήγορα, ὥστε μοῦ φαίνεται ὅτι ταξειδεύω εἰς
τὸν νεῖρόν μου. Εἴμεθα λοιπὸν εἰς τὸ Σουέζ;

— Εἰς τὸ Σουέζ.

— Εἰς τὴν Αἴγυπτον;

— Εἰς τὴν Αἴγυπτον, μάλιστα.

— Καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐπομένως;

— Βέβαια.

— Εἰς τὴν Ἀφρικὴν! Ἐπανελάβεν ὁ Πονη-
ρίδης. Ἀκόμη δὲν τὸ πιστεύω. Φαντασθῆτε, κύ-
ριε. . . Ἐνόμιζα ὅτι δὲν θὰ ὑπάγωμεν μακρῶ-
τερα ἀπὸ τοὺς Παρισίους, καὶ ὅμως μόλις κα-
τώρθωσα νὰ ἰδῶ τὴν θαυμαστὴν αὐτὴν μητρό-
πολιν ἀπὸ τὰς ἑπτὰ τὸ πρῶτ' ἕως τὰς ὀκτῶ καὶ
σαράντα λεπτά, μεταξύ τοῦ βορείου σταθμοῦ καὶ
τοῦ σταθμοῦ τῆς Λυών. ἀνάμεισ' ἀπὸ τὰ γυαλιὰ
τῆς ἀμάξης, καὶ ἐνῶ ἔβρεχε ὅσιν καταρράκτης.
Λυποῦμαι, λυποῦμαι πολὺ! ἤθελα νὰ ξαναἰδῶ
τὰ κοιμητήρια τοῦ Πιερ-Λασαίζ καὶ τὰ Ἠλύσια.
— Εἴσθε λοιπὸν πολὺ βιαστικοί; ἤρώτησεν
ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ.

— Ἐγώ, διόλου· ὁ αὐθέντης μου εἶνε βια-
στικός. Ἀλήθεια, πρέπει ν' ἀγοράσω κάλτσαις
καὶ ὑποκάμισα. Ἀνεχωρήσαμεν δίχως τίποτε,
μόνον μ' ἓνα σάκκον.

— Ἄν θέλετε, νὰ σὰς ὀδηγήσω εἰς μίαν ἀ-
γοράν, ὅπου θὰ εὔρετε ὅ,τι θέλετε.

— Εἴσθε ἀληθῶς πολὺ εὐγενής, εἶπεν ὁ Πο-
νηρίδης.

Καὶ ἐκίνησαν ἀμφότεροι· ὁ Πονηρίδης ἐλάλει
πάντοτε.

— Πρέπει ὅμως νὰ προσέχω μὴν τύχη καὶ δὲν
προφθάσω τὸ ἀτμόπλοιον.

— Ἐχετε καιρὸν, ἀπήντησεν ὁ Φίξ, μόλις
εἶνε μεσημέρι.

Ὁ Πονηρίδης ἔσυρε τὸ χονδρὸν του ὠρολόγιον.

— Καλὲ τί μεσημέρι! ἀνεφώνησεν. Εἶνε ἐν-
νέα καὶ πενήντα δύο λεπτά.

— Τὸ ὠρολόγι σας πηγαίνει ἐπίσω, ὑπέλα-
βεν ὁ Φίξ.

— Τὸ ὡρολόγι μου! Ὁρολόγι οἰκογενειακόν, πὺ τὸ ἔχω ἀπὸ τὸν προπάππον μου! Πέντε λεπτά τὸν χρόνον κάμνει διαφορᾶν. Εἶνε σωστὸν χρονόμετρον.

— Ἐννοῶ τί τρέχει, ἀπήντησεν ὁ πράκτωρ. Ἐφυλάξατε τὴν ὥραν τοῦ Λονδίνου, ἢ ὁποία εἶνε δύο περίπου ὥρας ὀπίσω ἀπὸ τὴν ὥραν τοῦ Σουέζ. Πρέπει εἰς κάθε τόπον νὰ κανονίζετε τὸ ὡρολόγι σας.

— Ἐγὼ νὰ πειράξω τὸ ὡρολόγι μου! ἀνεφώνησεν ὁ Πονηρίδης. Ποτέ!

— Πλὴν τότε δὲν θὰ συμφωνῇ μετὰ τὸν ἥλιον.

— Τόσον τὸ χειρότερον διὰ τὸν ἥλιον, κύριέ μου. Αὐτὸς θὰ πταίῃ!

Καὶ ὁ χρυστὸς νέος ἀπέθηκε μεγαλοπρεπῶς τὸ ὡρολόγιον εἰς τὸν κόλπον του.

Μετά τινος στιγμᾶς ὁ Φίξ τῷ εἶπε:

— Ἐφύγετε λοιπὸν μετὰ πολλὴν βίαν ἀπὸ τὸ Λονδίον;

— Ἄλλο τίποτε! Τὴν περασμένην τετάρτην, εἰς τὰς ὀκτῶ τὸ βράδυ, ἔρχεται ἔξαφνα ὁ κύριος Φόγ ἀπὸ τὸν σύλλογον του, ἔξω ἀπὸ τὸ συνειθισμένον, καὶ μετὰ τρεῖς ὥρας ἐφεύγαμεν.

— Καὶ πὺ πηγαίνει ὁ αὐθέντης σου;

— Τραβᾶ ἔμπρός! Κάμνει τὸν γυρον τοῦ κόσμου.

— Τὸν γυρον τοῦ κόσμου! ἀνέκραξεν ὁ Φίξ.

— Μάλιστα! εἰς ὀγδοήντα ἡμέρας. Ἐστοιχημάτισε, λέγει, ἀλλὰ, νὰ σὰς εἶπω τὴν ἀλήθειαν, δὲν τὸ πιστεύω. Δὲν ἔχει νόημα. Κάτι ἄλλο πρέπει νὰ ᾔνη.

— Ἄ! παράξενος ἄνθρωπος, αὐτὸς ὁ κύριος Φόγ.

— Ἐστὶ μοῦ φαίνεται.

— Εἶνε πλούσιος;

— Χωρὶς ἄλλο, καὶ τραβᾶ μαζί του ἕνα σωρὸν χρῆματα εἰς χαρτονομίσματα ὀλοκαίνουργα. Κ' ἐξοδεύει! Ἴδού, παραδείγματος χάριν' ὑπεσχέθη ἀρκετὰ χονδρὴν ἀμοιβὴν εἰς τὸν μηχανικὸν τῆς Μογγολίας, ἂν φθάσωμεν πολὺ πρότερον εἰς τὴν Βομβάην.

— Καὶ τὸν γνωρίζεις πρὸ καιροῦ τὸν αὐθέντην σου;

— Ἐγὼ; ἐμβῆκα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του τὴν ἡμέραν πὺ ἀνεχωρήσαμεν.

Φαντάζεται τις εὐκόλως τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀπαντήσεων τούτων ἐπὶ τοῦ ἱκανῶς ἤδη ἐξημμένου πνεύματος τοῦ ἀστυνομικοῦ πράκτορος.

Ἡ ταχεῖα ἐκ Λονδίνου ἀναχώρησις, μικρὸν μετὰ τὴν κλοπὴν, ἢ παρὰ τοῦ ὑπόπτου κομιζομένη μεγάλη χρηματικὴ ποσότης, ἢ πρὸς μακρυνὰς χώρας σπουδὴ, ἢ πρόφασις παραδόξου στοιχήματος, πάντα ταῦτα ἐπεκύρουν καὶ ἔπρεπε νὰ ἐπικυρώσωσι τὰς ἰδέας τοῦ Φίξ. Κατάρθωσε νὰ εἶπη καὶ ἄλλα ὁ γάλλος, καὶ ἀπέκτησε τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ ὑπηρετὴς οὐδὲν ἐγγώριζε τὸν κύριόν του, ὅτι οὗτος ἐξή με-

μονωμένος ἐν Λονδίῳ, ὅτι ἐλέγετο πλούσιος χωρὶς νὰ ᾔνη γνωστὴ ἢ πηγὴ τοῦ πλοῦτου του, ὅτι ἦτο ἄνθρωπος μυστηριώδης καὶ ἄλλα πολλά. Συνάμα δ' ἐβεβαιώθη, ὅτι ὁ Φόγ δὲν ἀπέβαινε εἰς Σουέζ, ἀλλὰ μετέβαινε πραγματικῶς εἰς Βομβάην.

— Εἶνε μακρὰν ἢ Βομβάην; ἠρώτησεν ὁ Πονηρίδης.

— Ἀρκετὰ μακρὰν, ἀπήντησεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος. Ἔχετε ἀκόμη δέκα ἡμερῶν θάλασσαν.

— Καὶ πὺ πέφτει ἢ Βομβάην;

— Εἰς τὰς Ἰνδίας.

— Εἰς τὴν Ἀσίαν;

— Ἐννοεῖται.

— Διάβολε! Αὐτὸ πολὺ με στενοχωρεῖ, συλλογιζομαι τὸ γὰζ. . .

— Ποῖον γὰζ;

— Πὺ ἐλησμόνησα νὰ σοῦσω, καὶ καίει τώρα εἰς λογαριασμὸν μου. Θέλω δύο σελίνια κάθε εικοσιτέσσαρας ὥρας, δηλαδή ἐξ πέννας περισσότερον ἀπὸ τὸν μισθόν μου, καὶ ἐννοεῖτε, ὅτι ὅσον περισσότερο τραβᾶ τὸ ταξεῖδι. . .

Ἐνόησεν ὁ Φίξ περὶ τίνος ἐπρόκειτο; Δὲν εἶνε πιθανόν, διότι δὲν ἤκουε πλέον, καὶ ἀπεφάσιζεν ἤδη τί νὰ πράξῃ. Εἶγον φθάσει ἀμφότεροι εἰς τὴν ἀγορᾶν ἀλλ' ὁ Φίξ ἀφῆκε τὸν σύντροφόν του ν' ἀγοράσῃ τ' ἀναγκαιοῦντα εἰς αὐτόν, τῷ ἐσύστησε νὰ μὴ ὑστερήσῃ τοῦ ἀτμοκινήτου, καὶ ἐπανῆλθε δρομαῖος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἀγγλο προξένου.

Ἐπεοίθησιν πλέον ἔχων σταθεράν, εἶχεν ἀνάλαβει πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀπάθειαν.

— Κύριε, εἶπεν εἰς τὸν πρόξενον, δὲν ἀμφιβάλλω πλέον. Τὸν ἔχω εἰς τὰς χεῖράς μου, τὸν φίλον. Ὑποκρίνεται τὸν μονομανῆ, ὅστις θέλει νὰ κάμῃ τὸν γυρον τοῦ κόσμου εἰς ὀγδοήντα ἡμέρας.

— Τότε εἶνε τετραπέρατος ἄνθρωπος, ὑπέλαβεν ὁ πρόξενος, καὶ σκοπὸν ἔχει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Λονδίον, ἀφοῦ ἀποπλανήσῃ ὅλας τὰς ἀστυνομίας τῶν δύο κόσμων.

— Θὰ τὸ ἴδωμεν αὐτὸ, ἀπήντησεν ὁ Φίξ.

— Μήπως ὅμως ἀπατάσθε; ἠρώτησε καὶ πάλιν ὁ πρόξενος.

— Διόλου.

— Ἀλλὰ διατί λοιπὸν αὐτὸς ὁ κλέπτης ἠθελε καὶ καλὰ νὰ βεβαιώσω διὰ τῆς ἐπιθεωρήσεως, ὅτι διέβη ἀπὸ τὸ Σουέζ;

— Διατί; Δὲν ἤξεύρω, κύριε πρόξενε, ἀπήντησεν ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ, ἀλλ' ἀκούσατέ με. Καὶ διηγήθη ἐν ὀλίγοις τὰ κυριώτερα τῆς μετὰ τοῦ Πονηρίδου συνομιλίας του.

— Πραγματικῶς, εἶπεν ὁ πρόξενος, ὅλαι αἱ ἐνδείξεις εἶνε ἐναντίον του. Καὶ τί θὰ κάμετε λοιπὸν;

— Θὰ στείλω τηλεγράφημα εἰς τὸ Λονδίον,

ζητῶν κατεπειγόντως νὰ μοῦ σταλῇ ἔνταλμα συλλήψεως εἰς τὴν Βομβάην, ἔπειτα θὰ ἐπιβιβασθῶ εἰς τὴν Μογγολίαν, θὰ παρακολουθήσω τὸν κλέπτην μου ἕως τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ ἀγγλικῶ ἐδάφους, θὰ τὸν πλησιάσω εὐγενῶς μετὰ τὸ ἔνταλμα εἰς τὴν χεῖρα, καὶ μετὰ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ τραχήλου του.

Ταῦτα εἰπὼν ψυχρότατα ὁ Φίξ, ἀπεχειρέτισε τὸν πρόξενον, καὶ μετέβη εἰς τὸ τηλεγραφεῖον. Ἐκείθεν δὲ ἀπέστειλε πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας τοῦ Λονδίνου τὸ γνωστὸν ἤδη τηλεγράφημα.

Μετά ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ὁ Φίξ, κρατῶν τὴν ἐλαφρὰν του ἀποσκευὴν καὶ φέρων ἄλλως ἱκανὸν χρηματικὸν ἐφόδιον, ἐπεβιβάζετο εἰς τὴν Μογγολίαν. Μετὰ μικρὸν δὲ τὸ ταχύπλοον διέσχιζεν ὀλοταχῶς τὰ κύματα τῆς Ἐρυθρᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ὁπου ἢ Ἐρυθρὰ καὶ ἢ Ἰνδικὴ θάλασσα εὐνοοῦσι τὰ σχέδια τοῦ Φιλῆα Φόγ.

Τὸ μεταξὺ Ἄδεν καὶ Σουέζ διάστημα εἶνε ἀκριβῶς χιλίων τριακοσίων δέκα μιλίων, καὶ τὰ ἀτμοκίνητα τῆς Ἐταιρίας ὑποχρεοῦνται νὰ διατρέχωσιν αὐτὸ ἐντὸς ἑκατὸν τριάκοντα ὀκτῶ ὥρων. Ἄλλ' ἢ Μογγολία ἐθερμάνειν ἀνευρότως, καὶ ἢ πορεία τῆς ἐμelle βεβαίως νὰ προλάβῃ τὴν τεταγμένην ὥραν.

Οἱ πλείστοι τῶν ἐν Βοινηθσίῳ ἐπιβιβασθέντων κατφυθύνοντο εἰς Ἰνδίας. Οἱ μὲν μετέβαινον εἰς Βομβάην, οἱ δὲ εἰς Καλκούταν, ἀλλὰ διὰ Βομβάης, διότι ἀπ' ἧς ὁ σιδηρόδρομος διασχίζει κατὰ πλάτος πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν χερσόνησον, δὲν εἶνε πλέον ἀναγκαῖος ὁ περίπλους τῆς Σεῦλωνος.

Μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν τῆς Μογγολίας ἦσαν πολλοὶ ἀνώτεροι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ἀξιωματικοὶ παντὸς βαθμοῦ. Τούτων δὲ οἱ μὲν ἀνῆκον εἰς τὸν κυρίως βρετανικὸν στρατόν, οἱ δὲ διώκουν ἐγγῶρια σιπαίων στίφη, καὶ πάντες εἶχον μισθοὺς ἀδροτάτους, ὡς ὅτε κατέβαλλεν αὐτοὺς ἢ Ἐταιρία τῶν Ἰνδιῶν.

Ἦτο λοιπὸν εὐάρεστος ὁ ἐπὶ τῆς Μογγολίας βίος, ἐν μέσῳ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων καὶ τινῶν νέων Ἀγγλῶν, οἵτινες, ἑκατομμύρια μετ' ἑαυτῶν φέροντες, ἀπήρχοντο μακρὰν εἰς ἴδρυσιν ἐμπορείων. Ὁ προμηθευτής, ἐμπιστος τῆς Ἐταιρίας ὑπάλληλος, καὶ πάρισος τοῦ κυβερνήτου ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἐτέλει μεγαλοπρεπῶς τὸ ἔργον του. Κατὰ τὸ πρόγευμα τῆς πρωίας, τὸ ἄριστον τῆς δευτέρας ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, τὸ γεῦμα τῆς πέμπτης καὶ ἡμισείας καὶ τὸ δεῖπνον τῆς ὀγδῆς αἱ τραπέζαι ἐκάμπτοντο ὑπὸ τὰ νωπὰ κρέατα καὶ τὰς παροψίδας, αἱ ἐχορήγουν τὰ σφαγεῖα καὶ τὰ μαγειρεῖα τοῦ ἀτμοκινήτου. Αἱ ὀλίγαι ἐπιβάτιδες ἤλλασσον ἐνδυμα δις τῆς ἡμέρας. Ἐμουσοῦργον, καὶ ἐχόρευον μάλιστα, ὁσάκις ἢ θάλασσα τὸ ἐπέτρεπεν.

Ἄλλ' ἢ Ἐρυθρὰ εἶνε ἰδιότροπος καὶ πολλάκις κακὴ, ὡς πάντες οἱ στενοὶ καὶ μακροὶ κόλποι. Ὁσάκις ὁ ἄνεμος ἔπνεεν ἀπὸ τῆς ἀσιατικῆς ἢ τῆς ἀφρικανικῆς ὀχθῆς, ἢ Μογγολία, μακρὰ ἐλικοκίνητος ἀτρακτος, ἐπλήττετο ἐκ τοῦ πλάγιου καὶ διετοίχει φοβερώς. Αἱ κυρταὶ τότε ἠφανίζοντο, τὰ κλειδοκύμβαλα ἐσίγων καὶ κατέπαυον συγχρόνως οἱ χοροὶ καὶ τὰ ἄσματα. Καὶ ὅμως ἐναντίον τῆς λαίλαπος καὶ τοῦ σάλου, τὸ ἀτμοκίνητον ἐχώρει ταχὺ πρὸς τὸ στενὸν τοῦ Βαβέλ Μανδέβ, ὠθούμενον ὑπὸ τῆς κραταιᾶς αὐτοῦ μηχανῆς.

Τί ἐπραττεν ἐν τούτοις ὁ Φιλῆας Φόγ; Ὁ ἀποθέσθαι τις ἴσως, ὅτι ἀνήσυχος καὶ ἀγωνιῶν, ἀνελογίζετο τὰς ἐμποδιζούσας τὴν πορείαν τοῦ πλοίου μεταβολὰς τοῦ ἀνέμου, τὰ ἄτακτα τοῦ σάλου ἄματα, ἅτινα ἠπειλοῦν νὰ βλάψωσι τὴν μηχανήν, καὶ πᾶσαν τέλος δυνατὴν ναυσιβλάβειαν, ἐξ ἧς θὰ ἠναγκάζετο μὲν ἢ Μογγολία ν' ἀνακόψῃ τὸν πλοῦν τῆς, θὰ ἐματαιοῦτο δὲ παντελῶς ἢ ἰδίᾳ αὐτοῦ ὁδοπορία.

Οὐδόλως ἢ, ἂν ἀνελογίζετο ταῦτα πάντα, δὲν ἐφαίνετο κἂν ὅτι τὰ ἐσκέπτετο. Ἦτο πάντοτε ὁ ἀπαθὴς καὶ ἀτάραχος ἐταῖρος τοῦ Ἀναμωρωτικῶ Συλλόγου, ὃν οὐδὲν τυχαῖον γεγονὸς ἢ ἀτύχημα ἐξέπληττεν ἢ κατέβαλλε. Συνεκινεῖτο ὅσον καὶ τὰ χρονόμετρα τοῦ πλοίου. Οὐδέποτε δ' ἀναβαίνων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, οὐδεμίαν ἐφαίνετο διάθεσιν ἔχων νὰ θεωρήσῃ τὴν τοσοῦτον πλήρῃ ἀναμνησέων Ἐρυθρᾶν θάλασσαν, ἧτις ὑπῆρξεν ἢ σκηνὴ τῆς πρώτης ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Οὕτε τὰς περιέργους πόλεις ἀνέβαινε νὰ παρατηρήσῃ δι' ὧν ἦτο κατεσπαρμένη ἢ ἐκατέρωθεν ὀχθῆ, καὶ ὧν ἢ γραφικὴ καταγραφή ἔστιζε πολλάκις τὸν ὀρίζοντα οὔτε τοὺς κινδύνους κἂν τοῦ Ἀραβικοῦ ἐκεῖνου κόλπου ἀνελογίζετο, περὶ οὗ μετὰ φρίκης ἐλάλησαν οἱ παλαιοὶ γεωγράφοι, ὁ Στράβων, ὁ Ἀρβιανός, ὁ Ἀρτεμίδωρος καὶ ὁ Ἐδρίσης, καὶ ὃν οὐδέποτε διέπλεον ἄλλοτε οἱ ναυτιλλόμενοι χωρὶς ἱλαστῆριων σπονδῶν.

Τί λοιπὸν ἐπραττεν ὁ παράδοξος ἐκεῖνος ἀνὴρ, φυλακισμένος ἐντὸς τῆς Μογγολίας; Ἐν πρώτοις ἔτρωγε τετράκις τῆς ἡμέρας, χωρὶς οἷοσδήποτε τοῦ πλοίου σάλος νὰ ταραττῇ τὴν θαυμασίαν του μηχανήν. Εἶτα δὲ ἐπαίζεν οὔιστ.

Μάλιστα! Εἶχεν εὑρεῖ συμπαίκτηρας ἐμμανεῖς ὡς αὐτός; εἰσπράκτορά τινα, μεταβαίνοντα εἰς τὴν ἐν Γόα θέσιν του, τὸν αἰδεσιμώτατον ἱερέα Δέκιμον Σμιθ, ἐπανερχόμενον εἰς Βομβάην, καὶ ὑποστράτηγόν τινα τοῦ ἀγγλικῶ στρατοῦ, ἐπιστρέφοντα εἰς τὸ ἐν Βεναρὲς σῶμά του. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἐπιβάται εἶχον ὅσον καὶ ὁ κ. Φόγ μανίαν πρὸς τὸ οὔιστ, καὶ ἐπαίζον ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους, σιωπηλοὶ ὡς ἐκεῖνος.

Ὡς πρὸς τὸν Πονηρίδην, ἢ ναυτία τῷ ἦτο ἀγνωστος, καὶ, κατέχων μικρὸν τινα κατὰ τὴν

πρώρον θάλαμον, ἔτρωγεν ἐπίσης εὐσυνειδήτως. Πρέπει δὲ νὰ ρηθῆ, ὅτι ἡ περιοδεία αὐτῆ, οὕτω γινομένη, δὲν τὸν δυσχερέσει πλέον. Ὑποτάχθεις εἰς τὴν μοῖραν, καλῶς δὲ τρεφόμενος καὶ κατοικῶν, ἔβλεπε τόπους ἀγνώστους, καὶ ἔτρεφεν ἄλλως τὴν ἐνδόμυχον ἐλπίδα, ὅτι πᾶσα ἐκείνη ἡ ἰδιοτροπία ἤθελε καταλήξει εἰς τὴν Βομβάην.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπὸ τοῦ Σουέζ ἀναχωρήσεως, 29 ὀκτωβρίου, μετὰ πολλῆς αὐτοῦ εὐχαριστήσεως ἀπάντησεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τὸν ὑποχρεωτικὸν ἐκείνον κύριον, εἰς ὃν εἶχεν ἀποταθῆ ἀποβιβαζόμενος ἐν Αἰγύπτῳ.

— Δὲν ἀπατώμαι, εἶπε, πλησιάζων καὶ μειδιῶν ἔρασιμῶς, σεῖς εἴθε, κύριε, ὅστις εἶχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ κάμετε τὸν ὁδηγὸν εἰς τὸ Σουέζ.

— Ἀλήθεια! σὲ ἀναγνωρίζω, ἀπάντησεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, εἶσαι ὁ ὑπρέτης τοῦ ἰδιοτρόπου ἐκείνου Ἄγγλου...

— Μάλιστα, κύριε...

— Φίξ.

— Κύριε Φίξ, ἐπανελάθεν ὁ Πονηρίδης. Χαίρω πολὺ ὅτι εὐχρησά σου ταξιδιωτῶν. Καὶ ποῦ πηγαίνετε;

— Εἰς τὴν Βομβάην, ὅπως καὶ σεῖς.

— Ἀχμπρά! Ἐκάματε ἄλλοτε αὐτὸ τὸ ταξίδι;

— Πολλάκις, ἀπάντησεν ὁ Φίξ. Εἶμαι πρᾶκτωρ τῆς Ἐταιρίας.

— Τότε λοιπὸν γνωρίζετε τὰς Ἰνδίας;

— Αἶ... βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ Φίξ, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ προχωρήσῃ πέραν τοῦ δέοντος.

— Καί... εἶνε περίεργοι αὐταὶ αἱ Ἰνδία;

— Ὁ πολὺ περίεργοι. Τζαμί, μιναρέδες, ἐκκλησίαι, παγῶναι, φακίραι, τίγγρις, φειδία μεγάλα, θαγιαδέραι... ἀπ' ὅλα αὐτὰ! Ὅτι εἶχετε πιστεύω τὸν καιρὸν νὰ περιέλθετε κάπως τὸν τόπον.

— Τὸ ἐλπίζω, κύριε Φίξ. Ἐννοεῖτε, ὅτι ἄνθρωπος μὲ τὰ σωστά του δὲν ἔμπορεῖ αἰωνίως νὰ πηδᾷ ἀπὸ τὸ ἀτμόπλοιο εἰς τὸν σιδηροδρόμον, καὶ ἀπὸ τὸν σιδηροδρόμον εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, μὲ τὴν πρόφασιν τάχα νὰ γυρίσῃ τὸν κόσμον εἰς ὀγδοήντα ἡμέρας. Ἀδύνατον. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία θὰ τελειώσῃ χωρὶς ἄλλο εἰς τὴν Βομβάην.

— Καὶ εἶνε καλὰ ὁ κύριος Φόγ; ἠρώτησεν ὁ Φίξ ἀφελέστατα.

— Ἐξαίρετα, κύριε Φίξ. Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιον. Τρώγω ἄν πεινασμένος λύκος. Εἶνε ὁ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, βλέπετε.

— Καὶ ὁ κύριός σου... δὲν ἀναβάνει, βλέπω, εἰς τὸ κατάστρωμα...

— Ποτέ. Δὲν εἶνε περίεργος.

— Εὐχαριστῶ, φίλε μου Πονηρίδη, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ στοιχήματος ἔμπορεῖ νὰ κρύπτη

καμμίαν μυστικὴν ἀποστολήν... διπλωματικὴν, παραδείγματος χάριν;

— Τί νὰ σὰς εἰπῶ, κύριε Φίξ; δὲν ἠξέζω τίποτε, κ' ἔδίδα κάτι τί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ τὸ μάθω.

Ἀπὸ τῆς συναντήσεως ταύτης πολλάκις συνδιελέχθησαν ὁ Φίξ καὶ ὁ Πονηρίδης. Ὁ τῆς ἀστυνομίας πρᾶκτωρ ἐπεθύμει μεγάλως νὰ οἰκειωθῆ τὸν ὑπρέτην τοῦ κυρίου Φόγ, ὅπως ὠφελήθῃ ἐν ἀνάγκῃ ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης. Τῷ προσέφερε λοιπὸν πολλάκις, ἐν τῷ κυκλίῳ τῆς *Μογγολίας* ποτήριον ζύθου ἢ βίσκου, ὅπερ ὁ χρηστός νέος ἐδέχετο χωρὶς δυσκολίας καὶ ἀνταπέδιδε μάλιστα, ἵνα μὴ φανῆ καθυστερῶν, θεωρῶν ἄλλως τὸν Φίξ ὡς ἐντιμότερον εὐπατρίδην.

Ἐν τούτοις τὸ ἀτμοκίνητον προὐχόμενον ταχέως. Τὴν 13 ἔφρανη ἡ Μόκκ, περιβαλλομένη τὰ ἡρεισιωμένα τῆς τείχῃ, ὠν ὑπεράνω ἐχλόαζον μεμονωμένοι τινες φοίνικες. Μακρὰν δὲ εἰς τὸ βάθος ἀνειλίχοντο εὐραία κηροφυτεῖαι. Ὁ Πονηρίδης ἐθεώρησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὴν περίεργον ἐκείνην πόλιν, ἔκρινε δὲ μάλιστα ὅτι τὰ κυκλικὰ τῆς τείχῃ καὶ ἡμίπτωτόν τι φρούριον, ὅπερ προσέκειτο εἰς αὐτὰ δίκην λαβῆς, παρεῖχον αὐτῇ μεγίστην ὁμοιότητα εἰς ὑπερμεγέθη κυκλίσκον.

Τὴν ἐπομένην νύκτα ἡ *Μογγολία* διέβη τὸ στενὸν τοῦ Βαβέλ-Μανδέβ, οὗτινος τὸ ἀραβικὸν ὄνομα σημαίνει Πύλιν Δακρύων, τὴν ἐπαύριον δὲ, 14, προσωρμίζετο εἰς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ ὄρμου τοῦ Ἄδεν, ὅθεν ἐμελλε νὰ προμηθευθῆ ἄνθρακας.

Μέγα καὶ σπουδαῖον εἶνε ζήτημα ὁ ἐπισιτισμὸς οὗτος τῆς καμίνου τῶν ἀτμοκινήτων, τοσοῦτον μακρὰν τῶν κέντρων τῆς παραγωγῆς. Μόνος τῆς Ἰνδικῆς Ἐταιρίας ἡ ἔτησία ἐπὶ τούτῳ δαπάνη ἀνέρχεται εἰς ὀκτακοσίας χιλιάδας λιρῶν. Ἐδέησε πρὸς τοῦτο νὰ ἰδρυθῶσιν ἀποθήκαι εἰς πλείστους λιμένας, ἡ δὲ τιμὴ τοῦ λιθάνθρακος κατὰ τὰς μακροκρυμένας ἐκείνας θαλάσσης φθάνει τὰ ὀγδοήκοντα φράγκα κατὰ τόνον.

Ἡ *Μογγολία* εἶχεν ἔτι νὰ διατρέξῃ χίλια ἐξακόσια μίλια μέχρι Βομβάης, καὶ ἐμελλε νὰ μείνῃ τέσσαρας ὥρας ἐν Ἄδεν, ὅπως πληρώσῃ τὰς ἀνθρακοθήκας τῆς. Ἄλλ' ἡ βραδυτῆς αὕτη, προελογισμένη ἄλλως, κατ' οὐδὲν ἐτάραξε τὸ πρόγραμμα τοῦ Φίξ. Φόγ διότι ἡ *Μογγολία* ἀντὶ νὰ φθάσῃ εἰς Ἄδεν τὴν πρῶτην τῆς 15 ὀκτωβρίου ἐφθασε τὴν ἑσπέραν τῆς δεκάτης τετάρτης. Ὑπῆρχε λοιπὸν κέρδος δεκαπέντε ὥρων.

Ὁ κ. Φόγ καὶ ὁ ὑπρέτης του ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηράν. Ὁ εὐπατρίδης ἤθελε νὰ θεωρήσῃ τὸ διαβατήριόν του· ὁ δὲ Φίξ ἀπαρτήρητος τὸν ἠκολούθησε. Τῆς ἐπιθεωρήσεως γενομένης, ἐπέστρεψεν ὁ Φίξ εἰς τὸ πλοῖον, ὅπως ἀναλάβῃ τὸ διακοπὴν οὐσί.

Ὁ Πονηρίδης ὁμοῦ περιεπλανήθη κατὰ τὴν συνήθειάν του ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους ἐκείνου Σομανλίδων, Βανιάνων, Παρσιδῶν, Ἰουδαίων, Ἀράβων καὶ Εὐρωπαίων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας κατοίκων τοῦ Ἄδεν. Ἐθαύμασε τὰ ὄγκωματα τῆς πόλεως, ἅτινα καθιστῶσιν αὐτὴν Γάδειρα τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς δεξαμενάς, ὅπου εἰργάζοντο ἔτι οἱ ἄγγλοι μηχανικοὶ, δισχίλια ἔτη μετὰ τοὺς μηχανικοὺς τοῦ βασιλέως Σολομῶντος.

— Περίεργα, περίεργα πράγματα! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Πονηρίδης, ἐπανερχόμενος εἰς τὸ ἀτμόπλοιο. Βλέπω ὅτι δὲν εἶνε ἀσχημὸν νὰ περιοδεύῃ κανεὶς, ἀν θέλῃ νὰ ἴδῃ νέα πράγματα.

Τὴν ἕκτην ἑσπερινὴν ὥραν ἡ *Μογγολία* ἐπληττε διὰ τῶν πτερύγων τῆς ἑλικῆς τῆς τὰ ὕδατα τοῦ ὄρμου τοῦ Ἄδεν, καὶ ἀνήγστο μετὰ μικρὸν εἰς τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν. Ἐκατὸν ἐξήκοντα ὁκτὼ ὥραι τῆ παρεῖχοντο, ὅπως διανύσῃ τὸν μεταξὺ Ἄδεν καὶ Βομβάης πλοῦν. Ἄλλ' ἡ Ἰνδικὴ θάλασσα ὑπῆρξεν εὐνοῦς εἰς αὐτήν. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε σταθερῶς βορειοδυτικῶς, καὶ τὰ ἰστία ἐπῆλθον ἐπίκουρα τοῦ ἀτμοῦ.

Τὸ πλοῖον, ἰσχυρότερον ὠθούμενον, ἐκλονεῖτο ὀλιγώτερον, αἱ δ' ἐπιβάτιδες, νεαρὰς ἐσθῆτας φέρουσαι, ἀνεφάνησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ ἤρχισαν πάλιν οἱ χοροὶ καὶ τὰ ἄσματα.

Οὕτως ὁ διάπλους ἀπέβη κάλλιστος, καὶ ὁ Πονηρίδης ἦτο καταγοητευμένος ἀπὸ τὸν ἐράσιμον συμπλωτῆρα Φίξ, ὃν εἶχε φιλοδωρήσει αὐτῷ ἡ τύχη.

Τὴν κυριακὴν, 20 ὀκτωβρίου, περὶ τὴν μεσημβριαν ἐφάνη ἡ Ἰνδικὴ παραλία. Μετὰ δύο δὲ ὥρας ὁ πλοηγὸς ἐπέβαινε τῆς *Μογγολίας*.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἀρμονικὴ σειρὰ λόφων διεγράφετο ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ μετ' ὀλίγον δὲ οἱ σκέποντες τὴν πόλιν φοινικῶνες ἐφάνησαν ζωηρότερον. Τὸ ἀτμοκίνητον εἰσεχώρησεν εἰς τὸν ὄρμον, ὃν ἀποτελοῦσιν αἱ νῆσοι Σαλσέττη, Κολάβα, Ἐλεφαντίς καὶ Βύτχερ, καὶ κατὰ τὴν τετάρτην καὶ ἡμισίαν ὥραν προσωρμίζετο εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Βομβάης.

Ὁ Φιλέας Φόγ ἐτελείωνε τότε τὸ τριακοστὸν τρίτον ρόμβερ τῆς ἡμέρας, καὶ χάρις εἰς τὴν δεξιότητα αὐτοῦ καὶ τοῦ συντρόφου του, ἐκλείσε τὸ τελευταῖον παιγνίδιον διὰ μεγαλοπρεποῦς σίλημ.

Ἡ *Μογγολία* ὄφριε νὰ φθάσῃ εἰς Βομβάην τὴν 22 ὀκτωβρίου. Καταπλεύσασα δὲ τὴν 20, παρεῖχε κέρδος δύο ἡμερῶν εἰς τὸν Φιλέαν Φόγ, ἅς οὗτος ἀνέγραψε μεθοδικῶς ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου του εἰς τὴν στήλην τῶν κερδῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ὅπου ὁ Πονηρίδης χάριε εὐτυχῶς μόρον τὰ ὑποδήματά του. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ, ὅτι ἡ Ἰνδία, τὸ μέγα αὐτὸ

ἀνεστραμμένον τρίγωνον, οὗτινος κεῖται πρὸς βορρᾶν ἡ βᾶσις καὶ πρὸς νότον ἡ κορυφή, περιλαμβάνει ἐπιφάνειαν ἐνὸς ἑκατομμυρίου καὶ τετρακοσίων χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλίων, ἐφ' ὧν ἀνομοίως ὑπάρχουσι διεσπαρμένα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἑκατομμύρια κατοίκων. Ἡ ἀγγλικὴ κυβερνήσις, ἣτις ἀσκεῖ πραγματικὴν δεσποτείαν ἐφ' ἵκανοῦ μέρους τῆς ἀπείρου ταύτης χώρας, ἔχει γενικὸν κυβερνήτην εἰς Καλκούταν, κυβερνήτας εἰς Μαδράς, Βομβάην καὶ Βεγγάλην καὶ ἀντικυβερνήτην εἰς Ἀγραν.

Ἄλλ' ἡ κυρίως ἀγγλικὴ Ἰνδία περιλαμβάνει μόνον ἐπιφάνειαν ἑπτακοσίων χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλίων καὶ πληθυσμὸν ἑκατὸν μέχρις ἑκατὸν δέκα ἑκατομμυρίων κατοίκων. Ἐκ τούτου καὶ μόνου καταφαίνεται, ὅτι πολὺ τῆς χώρας μέρος διαφεύγει ἐτι τὴν κυριαρχίαν τῆς βασιλείσεως· πολλοὶ δὲ τῶν ἐγχωρίων ἡγεμόνων, ἄγριοι καὶ φοβεροὶ, διατηροῦσιν ἐτι ἀπόλυτον τὴν Ἰνδικὴν ἀνεξαρτησίαν.

Ἀπὸ τοῦ 1756, ὅτε καθιδρῦθη ἐπὶ τῆς σημερινῆς θέσεως τοῦ Μαδράς τὸ πρῶτον ἀγγλικὸν κατάστημα, μέχρι τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἐξεβράγη ἡ μεγάλη τῶν Σιπαίων ἐπανάστασις, ἡ διάσχιμος τῶν Ἰνδιῶν Ἐταιρία ὑπῆρξε πανίσχυρος. Προσῆρτα βαθμικῶν τὰς διαφοροῦς ἐπαρχίας, ἅς ἠγόραζε παρὰ τῶν ἐγχωρίων ἡγεμόνων ἀντὶ ἐτησίων χορηγημάτων, ἅτινα οὐδὲν ἢ ἀτελῶς κατεβαλλε, καὶ διώριζεν αὐτῇ τὸν τε γενικὸν κυβερνήτην καὶ πάντας τοὺς πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ὑπαλλήλους. Σήμερον ὁμοῦ δὲν ὑπάρχει πλέον, καὶ αἱ κατὰ τὰς Ἰνδίας ἀγγλικαὶ κτήσεις ὑπάγονται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀγγλικὸν στέμμα.

Οὕτω δὲ ὁ σημεῖραι μεταβάλλονται τὸ τε ἐξωτερικόν, καὶ τὰ ἦθη καὶ αἱ ἐθνογραφικαὶ διαίρεσεις τῆς χερσονήσου. Ἄλλοτε ὠδοιπόρου ἐπ' αὐτῆς διὰ τῶν ἀρχαίων μέσων μεταφορᾶς πεζῆ καὶ ἑριπποῖ, διὰ χειραμαξῶν καὶ φορειῶν, ἐφ' ἀμαξίων ἢ καὶ ἀχθοφόρων. Σήμερον ὁμοῦ ἀτμοκίνητα ταχύπλοα διατρέχουσι τὸν Ἰνδὸν καὶ τὸν Γάγγην, σιδηροδρόμος δὲ, διασχίζων κατὰ πλάτος ὀλόκληρον τὴν Ἰνδικὴν καὶ διακλαδοῦμενος ἐκατέρωθεν, ἐβράχυνεν εἰς τρεῖς μόνους ἡμέρας τὴν ἀπὸ τῆς Βομβάης ἀπόστασιν τῆς Καλκούτης. Ἡ τροχία τοῦ σιδηροδρόμου τούτου δὲν διατέμνει κατ' εὐθείαν γραμμὴν τὴν Ἰνδικήν. Τὸ κατ' εὐθείαν μεταξὺ τῶν δύο πόλεων διάστημα εἶνε χιλίων ἑκατὸν μιλίων, μετριάς δὲ μόνου ταχύτητος ἀμαξοστοιχίαι ἤθελον διατρέξει αὐτὸ εἰς ὀλιγώτερον χρόνον τῶν τριῶν ἡμερῶν τὴν ἀπόστασιν ὁμοῦ ταύτην αὐξάνει κατὰ τὸ ἐν τρίτον ἢ ἀπόκλισις τοῦ σιδηροδρόμου, προχωροῦντος μέχρις Ἀλλαχάβ, εἰς τὰ βόρεια τῆς χερσονήσου.

Ἴδου δὲ κατὰ τὰ κυριώτατα ἡ τροχία τοῦ «Μεγάλου Ἰνδικοῦ σιδηροδρόμου.» Καταλεί-

πουσα τήν νήσον τῆς Βομβάης, διατρέχει τὴν Σαλσέτην, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡπειρὸν ἀπέναντι τοῦ Ταννάχ, ὑπερπηδᾷ τὸν ζυγὸν τῶν Δυτικῶν Κλιμάκων, προβαίνει βορειανατολικῶς μέχρι τοῦ Βουρχαμπούρ, διασχίζει τὴν σχεδὸν ἀνεξάρτητον χώραν τοῦ Βουνδελοκούνδ, καὶ ἀναβαίνει μέχρι τοῦ Ἀλλαχαβάδ· κάμπτουςα δ' ἐκείθεν πρὸς ἀνατολάς, συναντᾷ τὸν Γάγγην ἐν Βεναρές, ἀπομακρύνεται πῶς αὐτοῦ καὶ καταβαίνουσα πάλιν νοτιοανατολικῶς διὰ τοῦ Βουρδιθᾶν καὶ τῆς γαλλικῆς πόλεως τῆς Σανδερναγῶρ, ἀπολήγει εἰς Καλκούταν.

Τὴν τετάρτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν τῆς ἐσπέρας ἀπεριβάσθησαν εἰς Βομβάην οἱ ἐπιβάται τῆς Μογγολίας, ἡ δὲ ἀμαξοστοιχία τῆς Καλκούτης ἀνεχώρει τὴν ὀγδόην ἀκριβῶς.

Ὁ κ. Φόγ ἐπομένως ἀπεχαιρέτισε τοὺς συμπαίκτηράς του, κατέλιπε τὸ ἀτιμόπλοιον, παρήγγειλε λεπτομερῶς ἀγοράς τινὰς εἰς τὸν ὑπηρέτην του, συνιστῶν αὐτῷ ῥητῶς νὰ εὑρεθῆ πρὸ τῆς ὀγδῆς ὥρας εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, καὶ διὰ τοῦ τακτικοῦ αὐτοῦ βήματος, ὅπου ἐσήμαιναν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δευτερόλεπτα, ὡς τὸ ἐκκρεμὲς ἀστρονομικοῦ ὥρολογίου, κατηυθύνθη εἰς τὸ γραφεῖον τῶν διαβατηρίων.

Ὅπως οὐδὲν τῶν θαυμασίων τῆς Βομβάης ἐσκέπτετο νὰ ἴδῃ, οὔτε τὸ δημαρχεῖόν της, οὔτε τὴν μεγαλοπρεπῆ βιβλιοθήκην, οὔτε τὰ φρούρια, οὔτε τὰ νεώρια, οὔτε τὴν ἀγορὰν τοῦ βάρβακος, οὔτε τὰ ἐμπορεῖα, οὔτε τὰ τεμένη, τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρμενικὰς ἐκκλησίας, οὔτε τὴν λαμπρὰν παγόδαν τοῦ Μαλεβάρ, τὴν ὑπὸ δύο ὀκταγώνων πύργων κοσμουμένην. Δὲν ἔμελλε νὰ θεωρῆσθῃ τῆς Ἑλεσαντιδος τὰ ἀριστοτεχνήματα, οὐδὲ τὰ μουσικῶδη τῆς ὑπόγειας, τὰ πρὸς τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος τοῦ λιμένος κρυπτόμενα, οὔτε τὰ σπήλαια τῆς νήσου Σαλσέτης, τὰ θαυμαστά ἐκεῖνα λείψανα τῆς βουδαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν! Ἐξελθὼν τοῦ γραφείου τῶν διαβατηρίων ὁ Φιλέας Φόγ μετέβη ἡσυχῶς εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, καὶ διέταξε νὰ τῷ παρατεθῆ γεῦμα. Μεταξὺ δὲ ἄλλων φαγητῶν ὁ ξενοδόχος ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ τῷ συστήσῃ μαγειρεύματι κονίκλου, θαυμασίον, ὡς ἔλεγεν.

Ὁ Φιλέας Φόγ ἔφαγεν εὐσυνειδήτως τὸ παρατεθέν, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν τοῦ ἐμβάμματος τὴν δριμύτητα, οὐδόλως ἠὺχαριστήθη ἐκ τοῦ παρσκευάσματος.

Καλέσας δὲ τὸν ξενοδόχον,

— Κύριε, τῷ εἶπεν, ἀτενῶς αὐτὸν βλέπων, εἶνε κουνέλι αὐτό;

— Μάλιστα, μυλόρδε, ἀπεκρίθη ἀναιδῶς ἐκεῖνος, κουνέλι καὶ ἀπὸ τὰ τρυφερώτερα.

— Ὅταν τὸ ἐσφαξῆς δὲν ἐνικούρισε;

— Νὰ νικουρίσῃ; Ὡ, μυλόρδε, σὰς ὀρκίζομαι. . .

— Κύριε ξενοδόχε, ὑπέλαβεν ἀπαθῶς ὁ Φόγ, μὴ ὀρκίζεσαι, ἀλλὰ μάθε τὸ ἐξῆς. Ἄλλοτε εἰς τὰς Ἰνδίας οἱ γάτοι ἐθεωροῦντο ἱερὰ ζῶα. Ἡτο καλὸς καιρὸς ἐκεῖνος!

— Διὰ τοὺς γάτους, μυλόρδε;

— Ἴσως καὶ διὰ τοὺς ὀδοιπόρους.

Ταῦτα δὲ παρατήρησας ὁ κ. Φόγ, ἐξηκολούθησεν ἡσυχῶς γευματίζων.

Στιγμὰς τινὰς μετ' αὐτὸν ἀπέβη τῆς Μογγολίας καὶ ὁ πρᾶκτωρ Φιζ, καὶ ἔδραμεν εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομικῆς ἐν Βομβάῃ. Καταδείξας δὲ τὴν ιδιότητά του, τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῷ ἀποστολήν, καὶ τὴν θέσιν του ἀπέναντι τοῦ ὑποτιθεμένου ἐνόχου τῆς κλοπῆς, ἠρώτησεν ἂν εἶχε ληφθῆ ἐκ Λονδίνου ἔνταλμα συλλήψεως. Οὐδὲν ὅμως εἶχε ληφθῆ· οὐδὲ ἠδύνατο νὰ φθάσῃ ἄλλως τὸ ἔνταλμα, ἀφοῦ ἀπεστέλλετο κατόπιν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ κ. Φόγ.

Μεγάλως ἐκ τούτου δυσθυμῆσας ὁ Φιζ, ἐζήτησε παρὰ τοῦ διευθυντοῦ διαταγὴν συλλήψεως τοῦ Φόγ, ἀλλ' ὁ διευθυντὴς ἠρνήθη. Τὸ ζήτημα ἐξήρητο ἐκ τῆς ἐν Λονδίνῳ ἀστυνομικῆς διοικήσεως, αὕτη δὲ μόνη ἠδύνατο νὰ ἐκδώσῃ συλλήψεως ἔνταλμα. Τὴν αὐστηρότητα ταύτην καὶ τὴν ἀνένδοτον τῆς νομιμότητος τήρησιν ἐξηγοῦσι πληρέστατα τὰ ἀγγλικά ἤθη, ἅτινα οὐδεμίαν κατὰ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας ἀνέχονται αὐθαιρεσίαν.

Ὁ Φιζ δὲν ἐπέμεινε, ἐνόησας ὅτι ὄφειλε νὰ ἐγκαρτερῆσῃ ἀναμένων τὸ ἔνταλμά του. Ἀπεφάσισεν ὅμως νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀνεπιτήρητον τὸν παμπόνηρον κλέπτην, ἐφ' ὅσον οὗτος ἤθελε διαμείνει ἐν Βομβάῃ. Οὐδεμίαν δὲ ἀμφιβολίαν εἶχεν, ὅτι ὁ Φιλέας Φόγ ἤθελε διαμείνει ἐν αὐτῇ, ὅπου ὡς γνωστὸν ἐφρόνει καὶ ὁ Πονηρίδης, καὶ ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἤθελε καταστῆσαι τὸ τῆς συλλήψεως ἔνταλμα.

Μετὰ τὰς τελευταίας ὅμως παραγγελίας, αἱ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀποθάντος κυρίου του, ὁ Πονηρίδης εἶχεν ἐννοήσει, ὅτι καὶ ἐν Βομβάῃ θὰ ἐγίνετο ὅ,τι ἐν Σουζῆ καὶ ἐν Παρισίοις, ὅτι ἡ περιουσία των δὲν ἔληγεν ἐκεῖ, καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρι Καλκούτης, ἴσως καὶ περαιτέρω. Ἠρχίζε δὲ διαπορούμενος, μήτοι ἀληθῶς ἦτο σπουδαῖον τὸ στοίχημα ἐκεῖνο, καὶ παρέσυρεν ἐπομένως ἡ μοῖρα αὐτὸν, τὸν θέλοντα νὰ ζήσῃ ἐν ἡσυχίᾳ, εἰς περιουσίαν τῆς γῆς ἐν ὀγδοήκοντα ἡμέραις.

Ἐν τούτοις, ἀγοράσας ὑποκάμισά τινα καὶ ζεύγη περιποδίων, περιεφόρετο διὰ τῶν ἐδῶν τῆς Βομβάης. Μέγα πλήθος λαοῦ ἐπλήρου αὐτάς, καὶ μεταξὺ εὐρωπαϊῶν παντοίας ἐθνικότητος διεκρίνοντο οἱ κωνικοὶ πῖλοι τῶν Περσῶν, τῶν Βουνοῦν αἱ στρογγύλαι κιθάρες, τῶν Σινδῶν οἱ τετράγωνοι σκούφοι, οἱ μακροὶ τῶν Ἀρμενίων κἀνδεις καὶ αἱ μελαναὶ μίτραι τῶν Παρσιδῶν. Ἐτέλουν δὲ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐορτῆν

οἱ Παρσιδαὶ οὗτοι ἢ Γουέβροι, οἱ κατ' εὐθείαν ἀπόγονοι τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ζωροάστρου, οἱ ἐργατικώτεροι, μᾶλλον πεπολιτισμένοι, νοσημονέστεροι καὶ αὐστηρότεροι τῶν Ἰνδῶν, εἰς οὓς καὶ ἀνήκουσι σήμερον οἱ πλοῦσοι ἐγγχώριοι ἔμποροι τῆς Βομβάης. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπανηγύριζον εἰδὸς τι θρησκευτικῶν κρονίων, διὰ πομπῶν καὶ ἀγαλλιάσεων, ὧν μετείχον βαυαδέραι, φέρουσαι ῥοδόχρους λεπτοῦφεις ἐσθῆτας, πεποικιλμένας διὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ὀρχοῦμεναι θαυμασίως ἀλλὰ καὶ κοσμίως συνάμα πρὸς τὸν ἦχον τῆς λύρας καὶ τὸν κρότον τῶν τυμπάνων.

Περὶ τὸν βεβαίως νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὁ Πονηρίδης ἐθεώρει περιέργως τὴν παράδοξον ἐκείνην τελετὴν, διατέλλων ὑπερμέτρως τὰ ὤτα καὶ τὰ ὄμματα, ἵνα βλέπῃ καὶ ἀκούῃ, καὶ ὅτι τὸ ἦθος αὐτοῦ καὶ ἡ φυσιογνωμία κατῆλεγον χάριαν πρῶτης ποιότητος.

Δυστυχῶς ὅμως δι' αὐτὸν καὶ τὸν κύριόν του, οὔτινος ὀλίγου δεῖν διεκινδύνευε τὴν ἐπιτυχίαν, ἢ περιέργειά του παρέσυρεν αὐτὸν πέραν τοῦ δέοντος.

Ὅπως, ἀφοῦ ὁ Πονηρίδης ἐθεώρησεν ἐπὶ μικρὸν τὴν παροδικὴν ἐκείνην ἀπόκρυσσιν, κατηνύνητο πρὸς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, ὅπου, παρερχόμενος πρὸ τῆς θαυμαστῆς Παγόδας τοῦ Μαλεβάρ, ὠρέχθη ἀτυχῶς νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ ἔσωτερικόν της.

Ἠγνόνει δὲ δύο τινὰ πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ εἴσοδος παγοδῶν τινῶν Ἰνδικῶν εἶνε ῥητῶς ἀπηγορευμένη εἰς τοὺς χριστιανούς, εἶτα δὲ, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ πιστοὶ ὀφείλουσι νὰ εἰσέρχωνται γυμνόποδες ἐντὸς αὐτῶν. Παρατηρητέον ἐνταῦθα, ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἐκ πολιτικῆς φρονήσεως ὀρωμένη, σεβασμένη δὲ καὶ καθιστώσα σεβαστὴν τὴν ἐγγχώριον θρησκείαν, καὶ κατ' αὐτὰς ἐτι τὰς μηδαμινοτάτας λεπτομερείας της, τιμωρεῖ αὐστηρότατα τοὺς παραβαίνοντας τοὺς θρησκευτικῶν τῶν ἐγγχωρίων νόμους.

Εἰσελθὼν ὁ Πονηρίδης ἐντὸς τῆς παγόδας, ἄκακος ὡς ἀπλοῦς περιηγητῆς, ἐθαύμαζε τὰ ἀπαστρέπτοντα βραχυμανικά της κοσμήματα, ὅτε ἀνετράπη αἶφνης ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους. Τρεῖς ἱερεῖς, φλογοβόλῳ ἔχοντες τὸ βλέμμα, ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ, τοῦ ἀφῆρσαν τὰ ὑποδήματα καὶ τὰ περιπόδια, καὶ ἤρξαντο ζυλοκοποῦντες αὐτὸν καὶ ἀγρίως κραυγάζοντες.

Ὁ γάλλος, ῥωμαλέος καὶ εὐκίνητος, ἀνηγέρθη ταχέως, ἀνέτρεψε διὰ πυγμῶν καὶ λακτισμάτων δύο τῶν ἐναντίων του, ὧν περιέπλεξαν τοὺς πόδας αἱ μακρᾶι των ἐσθῆτες, καὶ ὀρμήσας ταχύτατα ἔξω τῆς παγόδας, ἐμακρύνθη ἐντὸς ὀλίγου τοῦ τρίτου Ἰνδοῦ, ὅστις εἶχε τραπῆ εἰς κατάδιωξίν του συναγείρων τὸν ὄχλον.

Τὴν ὀγδόην δὲ ὥραν παρὰ πέντε λεπτά, ἦτοι ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἔφθασαν ὁ Πονηρίδης εἰς τὸν σταθμὸν, ἀσκεπῆς

καὶ γυμνόπους, ἀπολέσας ἐν τῷ θορύβῳ τὸ περιεχόν τὰς ἀγοράς του δέμα.

Ὁ Φιζ ἦτο ἤδη ἐκεῖ, περιπατῶν ἐπὶ τῆς κρηπίδος. Παρακολουθήσας τὸν κ. Φόγ εἰς τὸν σταθμὸν, ἐνόησεν ὅτι ὁ κλέπτης ἔμελλε ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς Βομβάης, καὶ ἀπεφάσισε πᾶσαντὰ νὰ τὸν συνοδεύσῃ μέχρι Καλκούτης, καὶ περαιτέρω ἐτι ἂν ἦτο ἀνάγκη. Καὶ δὲν εἶδε μὲν ὁ Πονηρίδης τὸν Φιζ, εὐρισκόμενον ἐν τῷ σκότει, ἀλλ' ὁ Φιζ ἤκουσε τὰ παθήματα τοῦ Πονηρίδου, ἅτινα συντόμως οὗτος ἀφηγήθη εἰς τὸν κύριόν του.

— Ἐλπίζω νὰ μὴ σοῦ συμβῆ πλέον ἄλλοτε, παρετήρησεν ἀπαθῶς ὁ Φιλέας Φόγ, καταλαμβάνων θέσιν ἐν τινὶ τῶν ἀμαξῶν τοῦ σιδηροδρόμου.

Ὁ ταλαίπωρος δ' ἐκεῖνος, γυμνόπους καὶ κατησχυμένος, παρηκολούθησεν ἄφωνος τὸν κύριόν του.

Ὁ Φιζ ἐκινήθη καὶ αὐτὸς ν' ἀναβῆ εἰς ἄλλην ἀμαξάν, ὅτε ἰδέα τις αἰφνιδίᾳ τὸν ἐκράτησε μεταβαλοῦσα τὰ σχέδιά του.

— Ὅχι, . . . θὰ μείνω! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Ἐγγλήμα πραχθὲν ἐπὶ Ἰνδικοῦ ἐδάφους. . . τὸρα δὲν μοῦ φεύγει πλέον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ μηχανὴ ἐσύριξεν δξέως, καὶ ἡ ἀμαξοστοιχία ἠφανίσθη ἐν τῷ σκότει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Ὅπου ὁ Φιλέας Φόγ ἀγοράζει ὑποζύγιον ἀντὶ μυθῶδους τιμῆς.

Ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχεν ἀναχωρήσει κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν. Ἐφερε δὲ ἱκανοὺς ὀδοιπόρους, ἀξιωματικούς τινὰς, ὑπαλλήλους καὶ ἐμπόρους ὀπίου καὶ Ἰνδικοῦ, οὓς τὸ ἐμπόριον αὐτῶν ἐκάλει εἰς ἀνατολάς τῆς χερσονήσου.

Ὁ Πονηρίδης εὐρίσκετο ἐν τῷ αὐτῷ χωρίσματι καὶ ὁ κύριός του· τρίτος δὲ τις ὀδοιπόρος κατεῖχε τὴν ἀπέναντι γωνίαν. Ὁ ὀδοιπόρος οὗτος ἦν ὁ ὑποστράτηγος Φραγκίσκος Κρόμαρτυ, εἰς τῶν συμπαικτῶν τοῦ κ. Φόγ κατὰ τὸν ἀπὸ Σουζῆ εἰς Βομβάην διάπλουν, μεταβαίνων εἰς τὸν ἐν Βεναρές σταθμεύοντα στρατόν του.

Ὁ κύριος Φραγκίσκος Κρόμαρτυ, ὑψηλός, ξανθός, πεντηκοντούτης περιίπου, διακριθεὶς δὲ μεγάλως κατὰ τὴν τελευταίαν τῶν σιπαίων ἐπανάστασιν, ἤξιζεν ἀληθῶς νὰ ὀνομασθῆ ἐγγχώριος Ἰνδός. Ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας κατώκει τὴν Ἰνδικήν, σπανίως δὲ ποὺ εἶχε φανῆ ἐν τῇ γενεθλίᾳ του χώρα. Ἦτο πεπαλαιωμένος ἀνὴρ, καὶ προθύμως ἤθελε δώσει πᾶσαν πληροφορίαν περὶ τῶν ἡθῶν, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς διουκῆσεως τῆς Ἰνδικῆς χώρας, ἂν ὁ Φιλέας Φόγ εἶχε διαθέσει νὰ ζητήσῃ τοιαύτας. Ὁ εὐπατρίδης ὅμως οὗτος οὐδὲν ἐζήτη. Δὲν ὀδοιπόρει, ἀλλὰ διήνυε διαγεγραμμένην τροχίαν. Ἦτο σῶμα βαρὺ, διατρέχον κύκλον περὶ τὴν γήνην σφαῖραν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς θεωρητικῆς μηχανικῆς. Τὴν στιγμὴν δ' ἐκείνην ἀνελογίζετο καὶ πάλιν καθ' ἑαυτόν.

τὰς ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ Λονδίνου δαπανηθείσας ὥρας, καὶ θὰ παρέτρεβε βεβαίως τὰς χεῖράς του ἐξ εὐχαριστήσεως, ἂν ἡ φύσις αὐτοῦ ἐπέτρεπεν οἰονδήποτε ἄσκοπον καὶ ἀνωφελὲς κίνημα.

Ὁ κύριος Φραγκίσκος Κρόμαρτν εἶχεν ἤδη κάλλιστα κατανοήσει τὸν ἰδιότροπον χαρακτήρα τοῦ συνοδοιπόρου του, καίτοι σπουδάσας αὐτὸν ἐν ἀπλή χαρτοπαιξία καὶ μεταξύ δύο παιγνίων οὐσίπ. Εἶχε λοιπὸν δίκαιον ἀπορῶν, ἂν ἀνθρωπίνη καρδιά ἐπαλλεν ὑπὸ τὸ ψυχρὸν ἐκεῖνο περικάλυμμα, ἂν ὁ Φιλέας Φόγ εἶχε ψυχὴν αἰσθανομένην τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως καὶ ἐμπνεομένην ὑπὸ ἠθικοῦ τινος πόθου. Τὸ κατ' αὐτόν, ἀμφέβαλλε περὶ τούτου. Ἐξ ὅσων παραδόξων ἀνθρώπων εἶχεν ἀπαντήσει ὁ ὑποστράτηγος, οὐδεὶς παρεβάλλετο πρὸς τὸ τέλειον ἐκεῖνο προῖον τῶν ἀκριβῶν ἐπιστημῶν.

Ὁ Φιλέας Φόγ δὲν εἶχεν ἀποκρύψει τοῦ κυρίου Φραγκίσκου Κρόμαρτν τὸ σχέδιον τῆς περιουσίας του, οὐδὲ τὰς συνθήκας τῆς ἐκτελεσεώς του. Ὁ δὲ ὑποστράτηγος ἐθεώρησε τὸ στοιχίμα ἐκεῖνο ὡς ἀπλήν φρενοτροπίαν, οὐδένα ἔχουσαν πρακτικὸν σκοπὸν, καὶ ἀντιστρατευομένην ἀναγκαίως εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐν εὐποιᾷ βιοῦν, ὅπερ πρέπει νὰ ὀδηγῇ πάντα ὀρθῶς σκεπτόμενον ἄνθρωπον. Ὡς διήγε τὸν βίον ὁ παράδοξος ἐκεῖνος εὐπατρίδης, ἤθελε προδήλως διαβιώσει κατ' οὐδὲν εὐποιῶν οὔτε ἑαυτὸν οὔτε τοὺς ὁμοίους του.

Μετά μίαν ὥραν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς της ἡ ἀμαξοστοιχία διέβηεν τὰς ὁδογεφύρας, παρήρηγετο τὴν νῆσον Σαλαέττην καὶ ἔτρεχεν ἐπὶ τῆς ἡπείρου. Ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ Καλλυάν ἀφῆκε δεξιᾷ τὴν πρὸς τὰ νοτιοανατολικά τῆς Ἰνδικῆς κατερχομένην τοῦ Κανδαλλάχ καὶ Πουάχ διακλάδωσιν, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Πόουβελλ, ὅθεν εἰσῆλθεν εἰς τὰ πολυσχιδῆ ὄρη τῶν Δυτικῶν Κλιμάκων, ζυγοῦς συγκειμένους κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ κλιμακολίθων καὶ βασάλτου, καὶ στεφομένους διὰ πυκνοτάτων δασῶν κατὰ τὰς ὑψίστας αὐτῶν κορυφάς.

Ὁ κ. Φραγκίσκος Κρόμαρτν καὶ ὁ Φιλέας Φόγ ἀντήλλασον πού καὶ πού λέξεις τινάς, τὴν στιγμήν δ' ἐκείνην ὁ ὑποστράτηγος, ἀναλαμβάνων διάλογον συχνάκις διακοπέντα, εἶπεν :

— Πρὸ τινων ἐτῶν, κύριε Φόγ, ἤθέλατε ὑποστῆ εἰς τὸ μέρος τοῦτο βραδύτητα ἐξ ἧς θὰ ἐκινδύνευε πιθανῶς ἡ ἐπιτυχία τῆς περιοδείας σας.

— Πῶς τοῦτο, κύριε Φραγκίσκος;

— Διότι ὁ σιδηροδρόμος διεκόπητο εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῶν τῶν βουνῶν, καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ τὰ διαβῇ τις μὲ φορεῖον ἢ ἔφιππος μέχρι τοῦ σταθμοῦ τῆς Κανδαλλάχ, ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν τῶν βουνῶν.

— Ἡ βραδύτης αὕτη δὲν θὰ ἐτάραττε παντελῶς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματός μου, ἀ-

πῆντησεν ὁ κ. Φόγ. Δὲν ἐλησμόνησα νὰ ὑπολογίσω καὶ μερικὰ ἐμπόδια.

— Ἐν τούτοις, κύριε Φόγ, ὑπέλαβεν ὁ ὑποστράτηγος, ἐκινδυνεύσατε νὰ περιπλανηθεῖτε εἰς πολὺ δυσάρεστον ὑπόθεσιν, ἐνεκα τοῦ συμβάντος αὐτοῦ τοῦ νέου.

Ὁ Πονηρίδης, περιτυλιγμένους ἔχων τοὺς πόδας διὰ τοῦ ὁδοιπορικοῦ του σκεπάσματος, ἐκοιμάτο ὑπνον βαθύν, καὶ οὐδ' ὤνειρεύετο κἄν ὅτι περὶ αὐτοῦ ἐγένετο ὁ λόγος.

— Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἐπανέλαβεν ὁ κ. Φραγκίσκος Κρόμαρτν, εἶνε πολὺ αὐστηρά, καὶ δικαίως, διὰ τοιούτου εἶδους παραβάσεως. Ἀπαιτεῖ νὰ ἦνε σεβαστὰ τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἂν ὁ ὑπὸ ἡμετέρας συνελαμβάνετο . . .

— Θὰ κατεδικάζετο, κ. Φραγκίσκος, ἀπῆντησεν ἡσύχως ὁ Φόγ, θὰ ὑφίστατο τὴν ποινήν του, καὶ μετὰ ταῦτα θὰ ἐπανήρητο ἡσύχως εἰς τὴν Εὐρώπην. Δὲν βλέπω, διατί ἡ ὑπόθεσις αὕτη θὰ ἤρηγοῦρε τὸν αὐθέντην του.

Μετά τοῦτο κατέπαυσε καὶ πάλιν ἡ συνομιλία. Διαρκούσης δὲ τῆς νυκτὸς ἡ ἀμαξοστοιχία διέβη τὰς Κλιμάκας, παρήλθε τὸ Νασσίκ, καὶ τὴν ἐπαύριον, 21 ὁκτωβρίου, διέτρεχε τόπον σχετικῶς πεδινόν, ἀποτελούμενον ὑπὸ τῆς χώρας τῆς Κάνδης. Τὴν πεδιάδα, ἐξαιρέτως καλλιεργημένην, κατέστιζον χωρία πολλά, ἐν οἷς προσῆχεν ὁ μιναρὲς τῆς παγώδας, ἀντικαθιστῶν τὸ κωδωνοστάσιον τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐκκλησίας. Πολυάριθμοι δὲ βύκακες, οἱ πλεῖστοι παραποτάμια τοῦ Γοδάβερε, διέτρεχον τὴν εὐφορον ἐκείνην χώραν.

Ἐξυπνήσας ὁ Πονηρίδης ἐθεώρει, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, ὅτι διήρχετο τὴν χώραν τῶν Ἰνδῶν δι' ἀμαξοστοιχίας τοῦ Μεγάλου Σιδηροδρόμου τῆς Ἰνδικῆς χερσονήσου. Τὸ πρᾶγμα τῷ ἐφαίνετο πλεόν ἢ ἀπίθανον, καὶ ὁμοίως ἦτο πραγματικώτατον. Ἡ ἀτμομηχανή, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ βραχίονος ἀγγλοῦ μηχανικοῦ καὶ θερμοκίνητης δι' ἀγγλικῶν λιθανθράκων, ἐσφενδόνιζε τὸν καπνὸν τῆς ἐπὶ τῶν περὶ ζυγαριῶν βάρμβακος, καφέ, μοσχοκαρύων, κινναμώμων καὶ πεπεροδένδρων. Ὁ ἀτμὸς περιειλίσσετο περὶ συστάδας φοινίκων, δι' ὧν κατεφαίνοντο γραφικώτατά τινα ἐγκαταλελειμμένα ἰνδικὰ μοναστήρια, καὶ τεμένη θαυμαστά, κοσμούμενα ὑπὸ τῶν ἀνεξαντλήτων στολισμῶν τῆς Ἰνδικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Περαιτέρω δὲ ἀπειροὶ ἐκτάσεις γῆς ἐγωνεύοντο βαθμηδὸν εἰς τὸν ὀρίζοντα, δρυμοὶ βροχηθμοὶ τῆς ἀμαξοστοιχίας, καὶ δάση τέλος, διασχιθέντα μὲν ὑπὸ τῆς τροχιάς τοῦ σιδηροδρόμου, ἀλλὰ κατοικοῦμενα ἐτι ὑπὸ ἐλεφάντων, οἷτινες προσέβλεπον ἀπαθῶς διερχομένην τὴν ἐκμανῆ ὄρμιαν τῶν ἀτμομαξῶν.

Τὴν πρώταν ἐκείνην, πέραν τοῦ σταθμοῦ Μαλ-

λιάουμ, διέβησαν οἱ ὁδοιπόροι τὴν ἐλευθρίαν ἐκείνην χώραν, ἢν τοσάκις καθῆμαζαν οἱ ὄπαδοί τῆς θεᾶς Κάλης. Μακρότερον ὑψοῦτο ἡ Ἑλλύρα καὶ αἱ περικαλλεῖς τῆς παγώδας, περαιτέρω δὲ ἡ περίφημος Ἀουρουνγαβάδ, καθέδρα τοῦ ἀγγρίου Ἀουρέγγ-Ζέβ, σήμερον δὲ ἀπλή πρωτεύουσα μιᾶς τῶν ἐκ τοῦ βασιλείου τοῦ Νιζάμ ἀποσπασθεισῶν ἐπαρχιῶν. Τῆς χώρας ταύτης ἐδέσποζεν ὁ Φεριγγέας, ἀρχηγὸς τῶν Θούγων καὶ βασιλεὺς τῶν Ἀπαγγονιστῶν. Οἱ δολοφόνοι οὗτοι, μυστηριώδη καὶ πανίσχυρον συμμορίαν ἀποτελοῦντες, ἀπηγγόνιζον εἰς δόξαν τῆς θεᾶς τοῦ θανάτου θύματα πάσης ἡλικίας, οὐδέποτε χύνοντες αἷμα, καὶ ὑπῆρξεν ἐποχή, καθ' ἣν ὅπου δήποτε τοῦ ἐδάφους ἐκεῖνου ἀνεσκαπτέ τις εὕρισκετο πτώμα. Καὶ κατώρθωσε μὲν ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις νὰ περιστείλῃ σπουδαίως τοὺς φόνους τούτους, ἀλλ' ἡ φοβερὰ ἑταιρία ὑπάρχει πάντοτε καὶ ἐνεργεῖ.

Τὴν ἡμίσειαν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἡ ἀμαξοστοιχία ἔστη κατὰ τὸν σταθμὸν τοῦ Βουρχαμπάουρ, ὅπου ὁ Πονηρίδης κατώρθωσε ἀντὶ χυρσοῦ νὰ προμηθευθῇ ἐν ζευγος σανάλων, κεντημένων διὰ ψευδῶν μαργαριτῶν, ἅτινα ἐφόρεσε μετὰ προδήλου ματαιοφροσύνης.

Οἱ ὁδοιπόροι προγευμάτισαν ταχέως, καὶ ἀνεχώρησαν πάλιν κατευθυνόμενοι εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Ἀσσουργούρ, ἀφου παρέδραμον ἐπὶ μικρὸν τὴν ὄχθην τοῦ Τάπτη, μικροῦ ποταμοῦ ἐκβάλλοντος εἰς τὸν κόλπον τοῦ Κάμβαι, πλησίον τῆς Σουράτης.

Εὐκαιρον εἶνε νῦν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, τί κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην διελογίζετο ὁ Πονηρίδης. Μέχρι τῆς εἰς τὴν Βομβάην ἀφίξεώς του ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ καὶ ἐπίστευεν ἀληθῶς, ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἤθελον προχωρήσει. Νῦν ὁμοίως, ὅτε δι' ὅλης τοῦ ἀτμοῦ τῆς δυνάμεως διέσχίζε τὴν Ἰνδικήν, ἐντελής τροπὴ ἐπῆλθεν εἰς τὰς ἰδέας του, καὶ κατίσχυσε πάλιν ὁ φυσικὸς αὐτοῦ χαρακτήρ. Ἀνεύρισκε τὰς ἰδιοτρόπους φαντασίας τῆς νεότητός του, ὑπελάμβανε σπουδαῖα τὰ σχέδια τοῦ κυρίου του, ἐπίστευεν εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦ στοιχήματος, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν περιοδείαν τῆς γῆς, καὶ εἰς τὸν μέγιστον ἐκείνον ὄρον τῶν ὀγδοήκοντα ἡμερῶν, οὕτινος δὲν ἐπετρέπετο ἡ ὑπέρβασις. Ἀνησύχει μάλιστα ἤδη περὶ τῶν ἐνδεχομένων βραδυτήτων καὶ τῶν δυνατῶν καθ' ὅδον ἐμποδίων. Ἡσθάνετο οὕτως εἰπεῖν ἐνδικέρον εἰς τὸ στοιχίμα ἐκεῖνο, καὶ ἔτρεμε συλλογισζόμενος, ὅτι ὀλίγου δεῖν διεκινδύνευε τὴν προτεραιαν τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀσυγχωρήτου μαρίας του. Πολὺ ὀλιγώτερον ἀπαθῆς τοῦ κυρίου του, ἀνησύχει φυσικῶς καὶ περισσότερον. Ἐλογίζετο καὶ ἀνελογίζετο τὰς παρελθούσας ἡμέρας, κατηράτο τῶν σταθμῶν τοῦ σιδηροδρόμου, κατηγόρει αὐτὸν ἐπὶ βραδύ-

τητι, καὶ ἐμέμφετο καθ' ἑαυτὸν τὸν κ. Φόγ, ὅτι δὲν ὑπεσχέθη ἀμοιβὴν τινὰ εἰς τὸν μηχανικόν. Δὲν ἐγνώριζεν, ὁ καλὸς νέος, ὅτι τὸ δυνατόν ἐπὶ ἀτμοκινήτου ἦν ἀδύνατον ἐπὶ σιδηροδρόμου, οὕτινος εἶνε κανονικῶς ὀρισμένη ἡ ταχύτης.

Περὶ τὴν ἐσπέραν εἰσῆλθεν ἡ ἀμαξοστοιχία εἰς τὰς στενοπορίας τῶν ὁρέων τοῦ Σουτπούρ, ἅτινα χωρίζουσι τὴν χώραν τῆς Κάνδης τῆς τοῦ Βουνδελοῦνδ.

Τὴν ἐπαύριον, 22 ὁκτωβρίου, ἐρωτήσαντος τὴν ὥραν τοῦ κυρίου Φραγκίσκου Κρόμαρτν, ὁ Πονηρίδης ἐσυμβουλευθῆ τὸ ὠρολόγιόν του, καὶ ἀπῆντησεν ὅτι ἦτο τρίτη ὥρα τῆς πρωῆς. Πραγματικῶς δὲ τὸ περίφημον ἐκεῖνο ὠρολόγιον, σύμφωνα πρὸς τὴν μεσημβρινὸν τοῦ Γκρήνούιτς κείμενον ἐβδομήκοντα ἐπτὰ μοίρας δυτικώτερον, καθυστέρει τέσσαρας ὅλας ὥρας.

Ὁ κύριος Φραγκίσκος διώρθωσε τὴν ὥραν τοῦ Πονηρίδου, καὶ παρετήρησεν αὐτῷ ὅτι καὶ ὁ Φίξ τῷ εἶχεν ἤδη παρατηρήσει. Προσεπάθησε δὲ νὰ τὸν πείσῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ κανονίζῃ τὸ ὠρολόγιόν του πρὸς ἕκαστον νέον μεσημβρινόν, καὶ ὅτι, ἀφου ἐβάδιζε πάντοτε πρὸς ἀνατολάς, τουτέστι πρὸς τὸν ἥλιον, αἱ ἡμέραι ἐγίνοντο δι' αὐτὸν κατὰ τέσσαρα λεπτὰ μικρότεροι, ἀνὰ πᾶσαν μοῖραν, τὴν ὅποιαν διέτρεχεν. Εἰς μάτην ὁμοίως. Εἶτε ἐνόησεν εἶτε δὲν ἐνόησεν ὁ πείσμων Πονηρίδης τὴν παρατήρησιν τοῦ ὑποστρατήγου, ἐπέμεινε οὐχ ἥττον μὴ θέλων νὰ βάλῃ ἐμπρὸς τὸ ὠρολόγιόν του, καὶ διατηρῶν αὐτὸ ἀμεταβλήτως σύμφωνα πρὸς τὰ ὠρολόγια τοῦ Λονδίνου. Ἀθῶα, ἄλλως, ἰδιοτροπία, καὶ οὐδένα ζημιούσα.

Τὴν ὀγδὴν πρῶϊνην ὥραν, καὶ δεκαπέντε μίλια πρὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Ρόθαλ, ἡ ἀμαξοστοιχία ἔστη ἐν μέσῳ εὐρείας ἐξαιθρας, ὀριζομένης ὑπὸ τινων ἐργατικῶν καλυθῶν, ὁ δὲ ὀδηγὸς παρήλθε πρὸ τῶν ἀμαξῶν, λέγων :

— Ἐδῶ οἱ ἐπιβάται καταβαίνουν.

Ὁ Φιλέας προσεῖδε τὸν κύριον Φραγκίσκον Κρόμαρτν, ὅστις ἐφάνη μὴ ἐννοῶν, πόθεν καὶ διατί ὁ σταθμὸς ἐκεῖνος ἐν μέσῳ δάσους ὄξυφοινίκων.

Ὁ Πονηρίδης, ἐκπλαγείς ἐπίσης, ὤρμησεν ἔξω καὶ ἐπέστρεψε μετὰ μικρὸν ἀναφωνῶν :

— Κύριε, δὲν ὑπάρχει ἄλλος σιδηροδρόμος!

— Πῶς δηλαδὴ; ἠρώτησεν ὁ κύριος Φραγκίσκος Κρόμαρτν.

— Ἡ ἀμαξοστοιχία σταματᾷ ἐδῶ.

Ὁ ὑποστράτηγος κατέβη παράτατα ἐκ τῆς ἀμάξης, καὶ ὁ Φιλέας ἠκολούθησεν αὐτὸν χωρὶς σπουδῆς. Ἀπετάθησαν δὲ ἀμφότεροι πρὸς τὸν ὀδηγόν.

— Ποῦ εὕρισκόμεθα; ἠρώτησεν ὁ κύριος Φραγκίσκος Κρόμαρτν.

— Εἰς τὸ χωρίον Χόλβυ, ἀπῆντησεν ὁ ὀδηγός.

— Μένομεν ἐδῶ;

— Βεβαίως. Ὁ σιδηροδρομὸς δὲν εἶνε τελειωμένος. . .

— Πῶς, δὲν εἶνε τελειωμένος;

— Δὲν εἶνε. Λεῖπουν ἀκόμη ἕως πενήντα μίλια μέχρι τοῦ Ἀλλαχαβάδ, ὅπου ἀρχίζει πάλιν ἡ ὁδός.

— Καὶ ὅμως αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγειλαν, ὅτι ὁ σιδηροδρομὸς ἦτον ἐντελῶς ἐτοιμὸς.

— Αἱ ἐφημερίδες ἠπατήθησαν, ἀξιωματικέ μου! τί νὰ γείνη.

— Καὶ ἐν τῷσούτῳ δίδετε εἰσιτήρια διὰ Καλκούταν; ὑπέλαβεν ὁ Φραγκίσκος Κρόμαρτυ, ὅστις ἤρχιζε νὰ ἐξάπτηται.

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ ὁδηγός, ἀλλ' οἱ ὁδοιπόροι γνωρίζουν, ὅτι πρέπει νὰ μεταβῶσι δι' ἄλλου μέσου ἀπὸ τὸ Χόλβυ εἰς τὸ Ἀλλαχαβάδ.

Ὁ κύριος Φραγκίσκος Κρόμαρτυ ἦτο ἐκτός ἐκτουτοῦ. Ὁ Πονηρίδης πολλὴν ἠσθάνετο διάθεσιν νὰ καταχειρίσῃ τὸν ὁδηγόν, ὅστις οὐδὲν ἔπαιε. Δὲν ἐτόλμα δὲ ν' ἀτενίσῃ ἐπὶ τὸν κύριόν του.

— Κύριε Φραγκίσκε, εἶπεν ἀπλῶς ὁ κ. Φόγ, ἄς φροντίσωμεν, ἂν θέλετε, νὰ εὐρωμεν μέσον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ μεταβῶμεν εἰς Ἀλλαχαβάδ.

— Ἡ βραδύτης αὐτή, κ. Φόγ, βλάπτει μεγάλως τὰ συμφέροντά σας;

— Ὅχι, κύριε Φραγκίσκε, τὴν εἶχα προῖδει.

— Πῶς; ἐγνωρίζατε ὅτι ὁ δρόμος. . .

— Διόλου ἀλλ' ἤξευρα, ὅτι θ' ἀπῆνταν γρήγορα ἢ ἀργά ἐμποδίσοντι οἰονδήποτε. Ἐπομένως οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος. Ἔχω κέρδος δύο ἡμερῶν, τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ θυσιάσω. Τὸ ἀτύμολοιον ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Καλκούταν διὰ τὸ Χόγγ-Κόγγ τὴν μεσημβρίαν τῆς εικοστῆς τετάρτης. Σήμερον ἔχει ὁ μὴν εἰκοσιδύο ὥστε θὰ φθάσωμεν ἐγκαίρως εἰς Καλκούταν.

Οὐδεμίαν ἦτο δυνατὴ ἔνστασις πρὸς ἀπάντησιν τοσούτων θετικῆν.

Αἱ πρὸς κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρομοῦ ἐργασίαι διεκόπτοντο ἀληθῶς κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Αἱ ἐφημερίδες, ὁμοιάζουσαι πρὸς τὰ διαρκῶς προτρέχοντα ὠρολόγια, εἶχον ἀναγγεῖλαι προῶρως τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς γραμμῆς. Οἱ πλείστοι ὅμως τῶν ὁδοιπόρων ἐγνωρίζον τὴν διακοπὴν τοῦ δρόμου, καὶ ἅμα καταβάντες τῆς ἀμαξοστοιχίας κατέλαβον εὐθὺς τὰ παντοειδῆ μέσα μεταφορᾶς, ἅτινα εἶχε τὸ χωρίον, ἀμάξια, δίφρους ὁδοιπορικούς, ὁμοιάζοντας με κινήτας παγώδας, φορεῖα, ἱππάρια, κ.τ.λ. Ὡστε ὁ κ. Φόγ καὶ ὁ κ. Φραγκίσκος Κρόμαρτυ, ἀφοῦ ἀνεζήτησαν καθ' ὅλον τὸ χωρίον, ἐπέστρεψαν ἀπρακτοί.

— Θὰ ὑπάγω πεζός, εἶπεν ὁ Φιλέας Φόγ.

Ὁ Πονηρίδης, ἐπανελθὼν τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐμόρφασε λίαν ἐκφραστικῶς, προσβλέπων τὰ μεγαλοπρεπῆ του μὲν ἀλλ' ἀνεπαρκῆ ὅμως σανδάλια. Εὐτυχῶς εἶχεν ἀπέλθει κ' ἐκεῖνος εἰς ἀναζήτησιν, καὶ μετὰ τινος στιγμᾶς εἶπε:

— Νομίζω, κύριε, ὅτι εὔρον μέσον μεταφορᾶς.

— Ποίου εἶδους;

— Ἐλέφαντα. Ἰδιοκτῆτης του εἶνε εἰς Ἰνδός, κατοικῶν ἐδῶ πλησίον.

— Πηγαίνωμεν νὰ ἴδωμεν τὸν ἐλέφαντα, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ κ. Φιλέας Φόγ, ὁ κ. Φραγκίσκος Κρόμαρτυ καὶ ὁ Πονηρίδης ἐφθάνον πλησίον μικρᾶς καλύβης, σινεχυμένης μετὰ μάνδρας, ἣν περιέφραττεν ὑψηλὸν χαράκωμα. Ἐν τῇ καλύβῃ ὑπῆρχεν ὁ Ἰνδός, καὶ ἐν τῇ μάνδρᾳ ὁ ἐλέφας. Ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτῶν εἰσήγαγεν ἐκεῖνος τὸν κ. Φόγ καὶ τοὺς συντρόφους του εἰς τὴν μάνδραν.

Ἐκεῖ εὔρον ζῶον σχεδὸν ἐξημερωμένον, ὅπερ ἔτρεφεν ὁ κύριός του ἵνα καταστήσῃ αὐτὸ οὐχὶ φορητὸν ἀλλὰ μάχιμον. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον εἶχεν ἀρχίσει μεταβάλλον τὴν φυσικὴν τοῦ ζῴου πραότητα, ὅπως περιαιγάγη αὐτὸ βαθμυδῶν εἰς τὸν μανιῶδῃ ἐκεῖνον παροξυσμόν, ὃν ἀποκαλεῖ *μουτς* ἡ Ἰνδικὴ γλῶσσα, καὶ ἔτρεφεν αὐτὸ ἐπὶ τούτῳ διὰ σακχάρου καὶ βουτύρου. Ἡ διαίτα αὕτη φαίνεται ἴσως ἀπρόσφορος πρὸς τοιοῦτον ἀποτέλεσμα, εἶνε ὅμως μετ' ἐπιτυχίας δεδοκιμασμένη παρὰ τῶν κτηνοτρόφων. Κατ' εὐτυχίαν τοῦ κ. Φόγ, ὁ ἐλέφας ἐκεῖνος πρὸ μικροῦ μόλις εἶχεν ἀρχίσει τὴν διαίτάν του, καὶ τὸ *μουτς* δὲν εἶχεν ἔτι ἀναφανῆ.

Ὁ Κιούνης—οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ ζῶον—ἠδύνατο, ὡς πάντες οἱ ἐλέφαντες, νὰ διανύσῃ μακρὰν καὶ ταχεῖαν πορείαν, ὁ δὲ κ. Φόγ ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῇ αὐτόν, ἐν ἐλλείψει ἄλλου ὑποζυγίου.

Ἄλλ' οἱ ἐλέφαντες εἶνε ἀκριβοὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ, διότι κατέστησαν σπάνιοι· οἱ ἄρρενες δὲ μάλιστα, οἱ μόνον πρόσφοροι εἰς τὰς ἐν ἵπποδρομίαις μάχας, εἶνε λίαν περιζήτητοι· τὰ ζῶα ταῦτα ἐξημερωθέντα σπανίως πολλαπλασιάζονται, ὡστε διὰ τῆς θήρας μόνον δύνανται ν' ἀποκτηθῶσι. Περιποιῶνται δ' αὐτὰ μεγάλως, καὶ ὁ Ἰνδός ἐπομένως ἠρνήθη ἀποτόμως τὴν μίσθωσιν τοῦ ζῴου του, ὅτε προέτεινε τοῦτο ὁ κ. Φόγ.

Οὗτος ἐπέμεινε, προσφέρων μάλιστα καὶ ὑπερογκὸν μίσθωμα, ἤτοι δέκα λίρας ἀνά πᾶσαν ὥραν, ἀλλ' ὁ Ἰνδός ἠρνήθη. Προσήνεγκεν εἰκοσι, καὶ ὁ Ἰνδός ἠρνήθη ἐπίσης· προσήνεγκε τεσσαράκοντα, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠρνήθη ἐκεῖνος. Ὁ Πονηρίδης ἀνεπήδα πρὸς πᾶσαν νέαν πλειοδοσίαν, ἀλλ' ὁ Ἰνδός ἦν ἀπρόσιτος εἰς πάντα πειρασμόν.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ προσενηγεῖσα ποσότης ἦτο ὑπερστρογγύλος· διότι, ἂν ὑποθεθῆ ὅτι ὁ ἐλέφας ἤθελε διανύσει ἐντός δεκαπέντε ὥρῶν τὸ μέχρις Ἀλλαχαβάδ διάστημα, ὁ ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ ἤθελε κερδίσει ἐξακοσίας ὅλας λίρας, ἤτοι δεκαπέντε χιλιάδας φράγκων.

Ὁ Φιλέας Φόγ, οὐδόλωσ ἐξαφθείσ, προέτεινε τότε εἰς τὸν Ἰνδόν νὰ ἀγοράσῃ τὸν ἐλέφαντὰ του

καὶ τῷ προσήνεγκεν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ χιλίας λίρας. Ἄλλ' ὁ Ἰνδός οὐδὲ νὰ πωλήσῃ συγκατένευεν, ὁφραϊνόμενος ἴσως, ὁ πονηρός, ἔτι μείζον τὸ κέρδος.

Ὁ κ. Φραγκίσκος Κρόμαρτυ ἔλαβεν ἰδιαιτέρως τὸν κ. Φόγ, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ σκεφθῆ, πρὶν ἢ προβῆ περαιτέρω. Ὁ Φιλέας Φόγ ἀπήντησεν εἰς τὸν συνοδοιπόρον του, ὅτι δὲν ἐσυνείθιζε νὰ πράττῃ χωρὶς νὰ σκέπτεται, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ στοιχήματος εἰκοσι χιλιάδων λιρῶν, ὅτι ὁ ἐλέφας αὐτὸς τῷ ἦτο ἀναγκαῖος, καὶ ὅτι θὰ τὸν ἀπέκτα, πληρώνων, ἂν ἦτο ἀνάγκη, καὶ τὸ εἰκοσαπλάσιον τῆς ἀξίας του.

Ὁ κ. Φόγ ἐπανῆλθε πρὸς τὸν Ἰνδόν, οὕτως οἱ μικροὶ ὀφθαλμοί, σπινθηρίζοντες ὑπὸ τῆς πλεονεξίας, κατέλεγchon ὅτι κύριον δι' αὐτὸν ζήτημα ἦτο ἡ τιμὴ καὶ οὐχὶ ὁ ἐλέφας. Ὁ Φιλέας προσήνεγκεν ἀλληλοδιαδόχως χιλίας διακοσίας λίρας, χιλίας πεντακοσίας, χιλίας ὀκτακοσίας, καὶ τέλος δύο χιλιάδας. Ὁ Πονηρίδης, καταπόρφυρος συνήθως, ἦν ὠχρὸς ἐκ τῆς συγκινήσεως.

Εἰς τὰς δισχιλίας λίρας ὁ Ἰνδός ἐνέδωκε.

— Μὰ τὰ σανδάλιά μου! ἀνέκραξεν ὁ Πονηρίδης, πολὺ ἀκριθὸ κατήντησε τὸ κρέας τοῦ ἐλεφάντος.

Τῆς συμφωνίας γενομένης, ἀνάγκη παρέστη ὁδηγοῦ, κ' εὐκόλως εὐρέθη τοιοῦτος. Νέος τις Παρσίδης, νοήμονα ἔχων τὴν μορφήν, προσνήχθη, ὁ δὲ Φιλέας ἐδέχθη αὐτόν, ὑποσχεθεὶς καὶ γενναίαν ἀμοιβήν, ὅπερ ἠύξησε φυσικῶς τὴν νοημοσύνην του.

Ὁ ἐλέφας παρεσκευάσθη πάραυτα, διότι ὁ Παρσίδης ἐγνώριζε κάλλιστα τὸ ἔργον τοῦ ἐλεφαντοκόμου. Ῥίψας μικρὸν τι κάλυμμα ἐπὶ τῆς ῥάχως τοῦ ζῴου, διέθηκεν ἑκατέρωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν του δύο καλάθους, ὁμοίους πρὸς τοὺς ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ὁδοιπόροις τῶν Πυρηναίων, ἐν οἷς ἠδύνατό τις ἀνέτως νὰ τοποθετηθῆ.

Ὁ Φιλέας Φόγ ἐπλήρωσε τὸν Ἰνδόν διὰ τραπεζικῶν γραμματίων, ἐξαχθέντων ἐκ τοῦ περιφήμου σάκκου. ἠθέλε δὲ τις εἶπει, ὅτι ὁ Πονηρίδης δὲν ἐξῆγε γραμμάτια ἀλλὰ τὰ ἰδιά του ἐντόσθια τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Μετὰ τοῦτο ὁ κ. Φόγ προέτεινε εἰς τὸν κ. Κρόμαρτυ νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Ἀλλαχαβάδ, καὶ ὁ ὑποσράττης ἐδέχθη. Εἰς ἔτι ὁδοιπόρος οὐδὲν ἐσήμαινε διὰ τὰ νῶτα τοῦ γιγαντιαίου ζῴου.

Τροφαὶ ἠγοράσθησαν ἐν Χόλβυ, καὶ ὁ μὲν Φραγκίσκος Κρόμαρτυ ἐπέβη τοῦ ἐνὸς καλάθου, ὁ δὲ Φόγ τοῦ ἑτέρου, ἐνῶ ὁ Πονηρίδης ἵππευσε περιβάδην μετὰ τοῦ κυρίου του καὶ τοῦ ὑποστρατήγου. Ὁ Παρσίδης ἀνεβρίχθη ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἐλεφάντος, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν κατέλειπεν οὗτος τὸ χωρίον, καὶ εἰσεχώρει διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ εἰς τὸ περαιτέρω πικνὸν δάσος λατανῶν.

[Ἐπταετα συνέχεια.]

Ὁ καθηγητὴς κ. Χαρίσης Πούλιος, μεταφράσας εἰς τὴν ἑλληνικὴν τὸ πρὸ μικροῦ ἐν Γερμανίᾳ δημοσιευθὲν σπουδαῖον παιδαγωγικὸν σύγγραμμα τοῦ Karl Oppel «Τὸ βιβλίον τῶν γονέων» ἐκδίδει αὐτὸ προσεχῶς. Ἐκ τοῦ συγγράμματος τούτου, μορφήν ἔχοντος τὴν μάλιστα εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἰδιάζουσαν, τὴν ἐπιστολογραφικὴν, δημοσιεύομεν τὴν ἐπομένην ὥραν ἐπιστολήν, προθύμως πρὸς τοῦτο χαρηγηθεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ μεταφραστοῦ. Σ. Τ. Δ.

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Εἰς ὑμᾶς, ὦ μητέρες, ἀφιερῶται ἡ παρούσα ἐπιστολή, καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀπευθύνεται ἡ τελευταία μου ἐπιστολή· δὲν ὑπάρχει καλλίτερον τέλος διὰ τὸ βιβλίον μου.

Αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς ἰθύνουσι τὰς τύχας τῶν λαῶν καὶ προσπαθοῦσιν, ἂν θέλωσι πραγματι νὰ ὦσιν ἀξιοὶ τῆς ὑψηλῆς θέσεώς των, ὅπως καταστήσωσι τὰ ἔθνη, ὧν προϊστάται, σοφώτερα, καλλίτερα καὶ εὐτυχέστερα. Ἐν τοῖς ναοῖς ὄλων τῶν θρησκευτῶν διδασκόμεθα τι εἶνε ὀρθόν, τί δίκαιον, τί ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ πράττῃ καὶ τί μὴ, ἵνα καὶ ἕκαστος καὶ ἡ κοινότης προάγῃται. Οἱ πεπαιδευμένοι τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν ἀνερευνοῦσιν, ἐξετάζουσι καὶ εὐρίσκουσι τὰ μέχρι τοῦδε ἀγνωστα, φέρουσι εἰς φῶς καθ' ἐκάστην νέας γνώσεις καὶ οὕτως ἀδιακόπως πληθύνουσι τὸ σύνολον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐμπειρίας. Εἰς πολλὰς χιλιάδας σχολείων, μεγάλων καὶ μικρῶν, ἐξόχων καὶ ταπεινῶν, διδάσκονται ἑκατομμύρια παιδίων, καὶ οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν προσπαθοῦσι νὰ καταστήσωσιν αὐτὰ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀθρώπους.

Πάντες οἱ εἰρημένοι συνεργάζονται ἵνα δώσωσιν εἰς τὸ γένος μας τὴν μόρφωσιν, τὸν πολιτισμόν του· ἀλλ' ἡ μήτηρ ὑπερτερεῖ πάντων τούτων κατὰ τὴν ἰσχὺν τῆς ἐπενεργείας· ἡ μήτηρ, ἥτις ὀδηγεῖ τὰ πρῶτα τοῦ παιδὸς βήματα· διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ὁποίας βλέπει, διὰ τῶν ὠτων τῆς ὁποίας ἀκούει, καὶ διὰ τῆς καρδίας τῆς ὁποίας αἰσθάνεται τὸ παιδίον. Ὅ,τι ἡ μήτηρ ἔθηκεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου της, δὲν δύναται αἰ κατόπιν γιγνόμεναι ἐπιδράσεις νὰ ἀπαλείψωσιν εὐκόλως· ὅ,τι ἐκείνη παρημέλησεν, οὐδέποτε εἰς αὐτόν, ἀνδρωθέντα, γίνεται τοῦτο μέλημα τοῦ βίου. Ὁ χαρακτήρ τῆς ἐποχῆς δὲν ὀρίζεται ἐκ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλ' ἐκ τῶν δωματίων τῶν παιδῶν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ἐπιδρῶσιν οἱ ἐπιστήμονες ἄνδρες, τὰ μεγάλα τοῦ ἔθνους πνεύματα, ἀμέσως ἐπὶ τῆς μορφώσεως τῆς νέας γενεᾶς, ἢ ἡ μήτηρ, παρὰ τοὺς πόδας τῆς ὁποίας στριβίζονται, πρὸς τὰ χεῖλη τῶν ὁποίων προσβλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί, ὧν ὁ λόγος εἶνε ὁ πρῶτος σπόρος, ῥιφθεὶς εἰς μῆπω καλλιεργηθεῖσαν γῆν.

Τοῦτο ἐνόησαν οἱ σοφοὶ πάσης ἐποχῆς καὶ παντὸς ἔθνους καὶ διὰ τοῦτο ἀπέδωκαν ὑψίστην σημασίαν εἰς τὴν ἀνατροφήν. Ὁ Πλούταρχος διηγῆται ἡμῖν ὅτι ὁ Κάτων εἶν ὄλην ἀνατροφήν καὶ διδασκαλίαν τοῦ υἱοῦ του μόνος ἀνέλαβε καὶ

μετ' ἀκουράστου ὑπομονῆς διεξήγαγε. Ἐδίδασκε τὸν παῖδα οὐ μόνον τὸ παλαιὸν καὶ τὸ κολυμβᾶν, τὸ ἱππεύειν, τὸ μάχεσθαι καὶ τὸ ἀκοντίζειν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραμματικὴν, τὰ νομικὰ κτλ., ἂν καὶ μεταξὺ τῶν δούλων εἶχεν Ἕλληνα τέτατον πεπαιδευμένον. «Διότι,» ἔλεγε, «τόσον πολυτίμους γνώσεις πρέπει ὁ υἱός μου νὰ χρεωσθῆ εἰς ἐμὲ καὶ οὐχὶ εἰς ἀργυρόντιον δούλον.» Συνέγραψεν ὁ ἴδιος διηγήματα ἐπιτήδεια πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδίου καὶ ἔγραψεν αὐτὰ μὲ μεγάλα διακεκριμένα γράμματα, ἵνα ἀναγινώσκῃ αὐτὰ ὁ υἱὸς καὶ μορφωθῆ κατὰ τὰ εὐγενῆ παραδείγματα εὐγενῶν ἀνδρῶν καὶ ἀνυψωθῆ.

Ἰσως ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἀκόμη τινὲς, οἵτινες δὲν θεωροῦσιν ἀνάξιον ἑαυτῶν νὰ ἐπιμελῶνται τοῦ κυνηγετικοῦ κυνὸς τῶν καὶ τοῦ πρὸς ἵππασίαν ἵππου, ἀλλ' ὑπολαμβάνουσιν ἀνάξιον ἑαυτῶν τὸ νὰ ἀναθρέψωσι καὶ διδάξωσιν ἐν παιδίον ἢ ἔννοια τῆς τιμῆς δὲν εἶνε εἰς πάντας ἀκόμη σαφής· ἀλλ' ὑμᾶς, ὦ μητέρες, μὴ ἀποπλανήσῃ τοιαύτη τις ἰδέα. Εἴσθε προωρισμένοι νὰ δώσῃτε εἰς τὴν ἐρχομένην γενεάν τὸν χαρακτῆρα, — δυνάται τις νὰ νοήσῃ ὠραιότερον, ὑψηλότερον προορισμόν; Διὰ τοῦτο μετὰ χαρᾶς χωρεῖτε εἰς τὸ ἔργον καὶ ἀκουράστως ἐπιμένετε ἐν τῇ ἐργασίᾳ.

Πρὸ πάντων φροντίζετε περὶ τῆς σωματικῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀμειψιότητος τῶν παίδων σας, καὶ εἰς τοῦτο μὴ ἐπιηρεασθῆτε ὑπὸ τῆς ματαιότητος, ἢ ὑπὸ τοῦ συρμοῦ, ἢ ὑπὸ τῆς δυνάμεως τῆς συνηθείας. Ἐὰν ἡ θυγάτηρ σας ἀνατραφῇ οὕτως ὥστε ὡς γυνὴ νὰ ἦνε εὐθυμὸς καὶ ὑγιής, τότε ἀπὸ καρδίας θέλει εὐχαρισεῖ διὰ τοῦτο τὴν μητέρα της· ἀλλ' ἐὰν ὡς παιδίον ἐνδύεται οὕτως ὥστε οἱ διαβαίνοντες ἰστάμενοι νὰ λέγωσιν: «Ἰδὲ τὸ ἀγγελάκι, τί ὠραίαν μέσσην ὅπου ἔχει,» τότε τοῦτο δὲν θέλει συμβάλλει εἰς τὴν εὐτυχίαν της καὶ εἰς τὴν μητέρα μικρὰν εὐγνωμοσύνην θέλει ἀποδώσει.

Ἐθίζετε τὰ παιδιά σας εἰς πᾶν ὃ τι εἶνε ἠθικόν, ὠραῖον καὶ πρέπον, εἰς τὴν τάξιν, ἐπιμελειαν, ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονὴν, εἰς τὴν καθαρότητα καὶ τὴν πίστιν. Τὸ καὶ ὑμῶν ἄς εἶνε καὶ, καὶ τὸ ὄχι, ὄχι· ἄς μὴ ἦνε ἀναγκαῖα καμία περαιτέρω ἐνίσχυσις, μηδὲ νὰ ἐπιτρέπητε τοιαύτην τῆς ἀληθείας ἢ παραβάσις ἔστω δι' αὐτὴν ὡς ἠθικῶς τι ἀδύνατον. Διδάσκετε αὐτὰ τὸ κρατεῖν ἑαυτῶν, τὴν μετριότητα, τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν ὑπακοήν! Τὸ σέβας πρὸς τοὺς νόμους ἄς ἐντυπώνηται αὐτοῖς ἐκ τῆς νεωτάτης ἡλικίας, ἵνα μὴ εἰς τινα περίστασιν ἀνακούψῃ ἐν αὐτοῖς ἡ σκέψις: «Δύναμαι χωρὶς νὰ μὲ ἴδωσι, χωρὶς νὰ μὲ τιμωρήσωσι νὰ παραβῶ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν νόμον;» Εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ ἀναβαίνωσι τὰ τεῖχη τοῦ σιδηροδρόμου· ἕκαστον παιδίον ἔχει ἐπιθυμίαν νὰ τὰ ἀναβῇ· τὸ κακῶς ἀνατεθραμμένον βλέπει περὶ αὐτοῦ, καὶ ἂν δὲν

ἦνε τις πλησίον, ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς ὁδοῦ, ὅσον θέλῃ· τὸ καλῶς ἀνατεθραμμένον δὲν βλέπει περὶ ἑαυτοῦ, διότι τῷ εἶνε ἀδιάφορον, ἂν τὸ βλέπῃ τις ἢ ὄχι, ὅτι εἶνε ἀπηγορευμένον, δὲν ὑπάρχει δι' αὐτό. Οὐχὶ ὁ φόβος τῆς τιμωρίας, ἀλλὰ τὸ σέβας πρὸς τοὺς νόμους κρατεῖ αὐτό.

Τὸ μέγιστον μέλημα ὑμῶν ἄς εἶνε νὰ διδάξῃτε τὰ παιδιά ὅπως κρίνωσι καὶ σκέπτωνται ὀρθῶς, νὰ διαφωτίσῃτε τὰ βλέμματά των καὶ νὰ καταστήσῃτε αὐτὰ πνευματικῶς ἀνεξάρτητα καὶ αὐθύπαρκα, ὥστε νὰ ἐκτιμῶσι τὰ πάντα κατὰ τὴν ἀληθινὴν αὐτῶν ἀξίαν.

Ὁ Σκώτος λόρδος Καλβῶτος ἦτο ἤδη εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ λοχαγῆ, μέλος τοῦ μυστικοσυμβουλίου, ἱππότης τοῦ τάγματος τῆς περινηκίδος καὶ ἐκέκτητο ἐτήσιον εἰσόδημα τριακοσίων χιλιάδων λίρων στεριλίων· ἦτο λοιπὸν ἀνὴρ λίαν περιθελήτος, εἶχε μεγάλην ἐπιρροὴν καὶ ἐτιμᾶτο πολὺ. Ἦτο ὅμως καὶ νοῦς καθαρῶς σκεπτόμενος καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν: «Ναί, εἶμαι ὑψηλὰ καὶ δυνατός· ἀλλὰ πῶς κατώρθωσα τοῦτο; Ταγματάρχης ἀνωμάσθη ἐν τοῖς σπαργάνοις ὧν, ὥστε χωρὶς νὰ πράξω τι· ἡ ἀνδρία τοῦ εἰς ἐμὲ δοθέντος ἱππικοῦ συντάγματος ἐν τῷ κατὰ τῶν ἀνταρτῶν ἀγῶνι καὶ ἡ καλὴ ὁδηγία τοῦ ἀντικαταστάτου μου μοὶ ἔφερε τὸ παράσημον καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ συνταγματάρχου· τὴν περιουσίαν μου ἐκληρονόμησα παρὰ τῶν προγόνων μου, οἵτινες συνήθροισαν αὐτὴν (δικαίως ἢ ἀδίκως)· ἀλλ' οὐδαμοῦ βλέπω τι ἐκ τῆς ἰδίας ἀξίας προσελθόν. Ἔστω, ἄς ἴδωμεν, πόσου εἶμαι ἀξίος;» Ἰπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι θέλει ἐπιθεωρήσει τὰ μεγάλα αὐτοῦ κτήματα εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἔλαβεν ἀπεριόριστον ἄδειαν ἀπουσίας, παρέδωκε τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ εἰς ἀξιοχρεῶν τινα ἀνδρα καὶ ἐταξείδευσε, χίλια τάλληρα ἔχων, οὐχὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀλλ' εἰς τὴν Αὐστρίαν.

Ἐν Βιέννῃ ὠδηγήθη ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ Βράουν, περὶ οὗ ἤξευρεν ὅτι εἶνε καὶ αὐτὸς Σκώτος.

«Ἐξοχώτατε, εἶμαι Σκώτος καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὰ πολεμικὰ παρ' Ἰμῖν καὶ ὑπὸ Ἰμᾶς, τὸν μέγαν στρατηγόν, νὰ πολεμήσω ὑπὲρ τῆς Αὐτοκρατείας Μαρίας Θηρσίας.»

«Καλὰ, παιδί μου, ἔχεις περιουσίαν;»
«Δυστυχῶς ὄχι, ἐξοχώτατε, ἀλλὰ θέλω φέρεσθαι οὕτως, ὥστε νὰ καταστῶ ἀξίος νὰ ἀποκτήσω τοιαύτην.»

«Ἐὔγε, μοὶ ἀρέσκεις, καλῶς σκέπτεσαι. Σὲ παραλαμβάνω ὡς ὑπαξιωματικόν εἰς τὸ τάγμα μου.»

«Μυρίας εὐχαριστήσεις, ἐξοχώτατε· ἀλλ' ἐπιθυμῶ πρῶτον νὰ μάθω νὰ ὑπηρετῶ, πρὶν ἢ ἐγὼ αὐτὸς ἀρχίσω νὰ προστασῶ ἀγαπῶ νὰ ἀρχίσω ἀπὸ τὰ κατώτερα.»

«Ζήτησαν οἱ Σκῶτοί μου! Σὲ δέχομαι εἰς τὸ τάγμα μου! Αἱ πράξεις σου, ἄς συμφωνῶσι μὲ τοὺς λόγους σου, καὶ θὰ προοδεύσῃς πολὺ! Πῶς λέγεσαι;»—

«Λίβιγκτων.»—

Καὶ ὁ Λίβιγκτων ἐκράτησε τὴν ὑπόσχεσίν του, καὶ ἔπραξε περισσότερα τῶν ὑποσχημένων. Ἡ διαγωγή του ἦτο ἀμεμπτος· ἡ μετριοφροσύνη του καὶ ἡ πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν προθυμία του καθίστων αὐτὸν παρὰ πᾶσιν ἀξιαγάπητον, ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν. Ἡ ἀνδρία του συνωδέετο μετὰ σκέψους καὶ προφυλάξεως· ἀνέβαινε ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν, καὶ μετὰ τέσσαρα πλήρη κινδύνων καὶ πολυταράχων ἐστρατεῖων ἔτη ἦτο ταγματάρχης. Ἀφοῦ κατώρθωσε νὰ προιθασθῇ εἰς ταγματάρχην, ἦτο εὐχαριστήμενος· ἤδη ἐχρεώσκει τὴν θέσιν του οὐχὶ πλέον εἰς τὴν τύχην, ἀλλὰ εἰς τὴν ἰδίαν ἀξίαν. Ἐπεσεκέθη πάλιν τὸν στρατηγόν Βράουν, παρεστάθη αὐτῷ ὡς λόρδος Καλβῶτος, καὶ ἐπέστρεψε μετὰ ταῦτα πάλιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τὸν Ἕλληνα φιλόσοφον Ξενοφάνη προσεκάλεσε τις εἰς τὰ τυχερὰ παιγνίδια (τῷ ἔκτω αἰῶνι π. Χ.). «Δὲν παίζω κύβους,» ἀπεκρίθη ὁ Ξενοφάνης.—«Φοβεῖσαι μὴ χάσης,» τῷ ἀπήντησεν, «εἶσαι δειλὸς.»—«Βεβαίως εἶμαι δειλὸς,» ἀπεκρίθη ὁ φιλόσοφος, «ἀσάκις πρόκειται περὶ πραγμάτων, διὰ τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἐντρέπωμαι.» Μὲ κύβους δύνανται καὶ τὰ παιδιά νὰ παιζῶσιν· ἀνὴρ ἔχων πνεῦμα καὶ καρδίαν εἰσεύρει νὰ μεταχειρίζεται καλλίτερον τὸν χρόνον.

Τὸν ἀξιόλογον φιλόσοφον Σενέκαν, τὸν διδάσκαλον τοῦ Νέρωνος, ἐμέμφοντο καλοὶ τινες φίλοι του ὅτι ἀκροᾶται τῆς διδασκαλίας ἄλλων φιλοσόφων, καὶ ἔλεγαν ὅτι ἔπρεπε νὰ αἰσχύνηται δι' αὐτό. «Εὐτυχῆς,» εἶπεν ὁ Σενέκας, «ἐὰν μόνον δι' αὐτοῦ καταισχύνω τὸ γῆρας μου! Μακρὰν ἀκόμη εὐρίσκωμαι τοῦ νὰ μάθω τελείως νὰ εἶμαι σοφώτερος καὶ καλλίτερος.»

Ἄλλ' ἐὰν θέλητε τὰ παιδιά σας νὰ καταστήσῃτε τέλεια καὶ ἐλεύθερα, ὀφείλετε ὑμεῖς αὐτοὶ νὰ ἦσθε ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι τοῦ συνθήματος τῆς ἐποχῆς, τῶν ἀνοσιῶν τοῦ συρμοῦ. Ἡ ἀνατροφή τῶν παιδίων ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνατρέφοντος διαρκῆ τελειοποίησιν ἑαυτοῦ. Ἄλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ἀναγκαῖα αὕτη, διότι ἡ μήτηρ εἰς πᾶν πρᾶγμα εἶνε παράδειγμα διὰ τὰ παιδιά, εἶνε πρότυπον· διότι πᾶς κόπος εἶνε μάταιος, ἂν αἱ πράξεις εἶνε ἐναντία τῶν λόγων, ὅπως εἶδεξα ἐν τῇ VII ἐπιστολῇ μου (σελ. 96). Συχνάκις λέγουσι: «Τὰ παιδιά εἶνε ἀκριβεῖς παρατηρηταί.» Δὲν τὸ πιστεύω· τοῦναντίον εἶνε ἐπιπόλαια, ἀλλ' ὡς τὰ πολλὰ εἶνε ἐλεύθερα προλήψεων, καὶ πάντοτε σχεδὸν ἀδυσώπητοι κριταί. Ἀλλοίμονον διὰ τοῦτο εἰς τὴν μητέρα, ἥτις αὐτὴ παραβαίνει τὰ καθήκοντα, ἅτινα ἐπιβάλλει εἰς τὰ παιδιά της!

Ἄλλ' εὐτυχῆ θεωρῶ ἐκεῖνην, ἥτις κατέχει τῶν παιδίων της τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας πληρέστατα! Πᾶν ὅτι ταῦτα ἐπιτυχῶνται καὶ κατορθοῦσι, φέρουσιν εἰς τὴν μητέρα· πᾶσα τιμὴ, πᾶσα ἀνάδειξις ἔχει δι' αὐτὰ διπλὴν ἀξίαν, διότι ἡ μήτηρ θὰ χαρῆ· καὶ οὐδεμία εὐτυχία εἶνε γλυκεία, ὅταν ἦνε ἀδύνατον ἡ μήτηρ νὰ συμμετάσχη αὐτῆς.

Ἄλλὰ δὲν εἶνε μικρὸν ἔργον ἡ τῶν παιδίων ἀνατροφή! Ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετ' ἴσως ἀείποτε ἐπιμονῆς νὰ παρατηρῇ καὶ διευθύνῃ, νὰ παραινῇ καὶ ὑποσηρίζῃ, νὰ ὑπενθυμίζῃ καὶ βοηθῇ, νὰ εἶνε πάντοτε αὐστηρὰ, καὶ ὅμως πάντοτε ἀξιαγάπητος· νὰ μὴ ἀποκάμῃ ποτὲ, καὶ ὅταν μὴδὲν ἀποτέλεσμα φαίνηται· νὰ μὴ παραβλέπῃ τὸ ἐλάχιστον, νὰ φροντίζῃ δι' ὅλα, — δὲν ὑπάρχει δυσκολώτερον ἔργον, οὐδὲ μεγαλῆτερον ἄθλον. Χιλιάκις εὐκολώτερον εἶνε ἐν στιγμῇ ἐνθουσιασμοῦ νὰ πράξῃ τις μεγάλην πράξιν, νὰ προσφέρει μεγάλην θυσίαν, ἢ καθ' ἑκάστην ἐπὶ ἔτη νὰ ὑποφέρῃ ἀναριθμήτους μικροὺς κόπους καὶ βάρη. Εὐκολώτερον εἶνε νὰ ὀρμήσῃ τις κατὰ τῶν ἐχθρικών πυροβόλων, νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰ χαρακώματα θαρραλέως, νὰ στήσῃ τὴν σημαίαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἴσως νὰ ἀποθῆνῃ διὰ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος του, ἢ δεκαετηρίδας ὄλας νὰ ἐπιμελήται καὶ περιποιῆται παιδία, νὰ ἀνατρέψῃ, θεραπεύῃ, νὰ ἀνυψῶ καὶ ἐξευγενίζῃ. Τοῦτο εἶνε ἡ ἡρωικὴ πράξις ὑμῶν, ὦ μητέρες! Ἡσύχωις καὶ ἀνευ ἀξιώσεων θέτετε λίθον ἐπὶ λίθου, ἄγχις οὐ ἡ οἰκοδομὴ τελειωθῇ. Ἡ ἐνέργειά σας ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα μόλις φαίνεται· εἶνε ἀφανής καὶ μικρὰ, ἀλλ' ἐν τῇ ἐξασκήσει αὐτῆς ἐπὶ ἔτη κατορθοῖ τὸ ὑψίστον, τὸ μέγιστον, παράγει τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς.

Ἡ ἀγάπη, ἡ φροντίς καὶ ἡ ἐργασία τῶν μητέρων δὲν λαμπρύνεται διὰ μνημείων ἐκ λίθου ἢ μεταλλοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παιδίων ὑπάρχει δι' αὐτὰς μνημείον, καὶ πᾶν ὃ τι μέγα καὶ λαμπρὸν γενεὰ τις παράγει, βασιζέται ἐπὶ τῆς ἀνατροφῆς της, καὶ ἂν πρέπῃ νὰ στεφανώνονται οἱ εὐεργεταὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὠραιότερα δάφνη ἀΐκει εἰς τὰς μητέρας.

Ο ΦΟΙΝΙΣ

ὡς ἐθνικὸν σύμβολον τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ 1828, μοναδικὸν σύμβολον, ἐν ταῖς δημοσίαις σφραγίσιν, ἐπεκράτησε τὸ σύμβολον τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ Κυβερνήτης δὲ ἀντικατέστησεν αὐτὸ διὰ τοῦ συμβόλου τοῦ Φοίνικος, φέρωντος κάτωθεν μὲν τὸ ἔτος 1821, ἦτοι τὴν ἐποχὴν, ὅτε ἡ Ἑλλάς ἀνέστη ἐκ τῆς ἐαυτῆς τέφρας, ὡς ὁ Φοίνιξ, ἀνωθεν δὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ἀπαραλλάκτως ὡς ἔχει τὸ διὰ τῆς Ἐστίας (ἀριθ. 166) δημοσιευθὲν ἀπεικόνισμα. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἐπὶ Κυβερνήτου κοπὲν νόμισμα τὸ ἴδιον σύμβολον

λον έφερε, μετά του έτους 1821, αν ή μνήμη δέν μέ λανθάνη, και Φοίνιξ έπωνομάσθη. Το 1821 λοιπόν, έν τε τή σφραγίδι και τώ νομίσματι, δέν εδήλου την έποχήν του πράγματος, αλλά την έποχήν τής αναγεννήσεως τής Ελλάδος, ήτοι την έποχήν ότε εκήρυξε την ανεξαρτησίαν αύτης.

Ένθυμούμαι ότι μία τών μεγάλων κατά του Κυβερνήτου μεμψιμοιριών υπήρξε και αύτη, ότι αντικατέστησε τό έθνικόν τής Αθηνάς σύμβολον διά του μυθολογούμενου Φοίνικος, ως αν ήθελε, κατά τους κατηγορους του, να χαρακτηρίση την Έλληνικήν επανάστασιν μυθολογικήν, ήτοι μοιραίαν και τυχαίαν, κυρίως δέ καταγωγής αποκρούφου και άγνωστου, και ούχι έργον έσκεμμένον, μελετηθέν έν τή συνειδήσει τής ολομελείας του έθνους, και εκτελεσθέν δι' ήρωικής αποφάσεως. Καί όμως, ό ιστορικός Τρικούπης, έν τή Έλληνική αύτου ιστορία, προοιμιάζεται διά του Γουλιέλμου Τέλλ, ού ό βίος έχει πολλά τά μυθώδη. Τουτό λέγων, ούδόπως συμφωνώ μετά του Τρικούπη ότι ή Έλληνική επανάστασις έχει τι τό παράλληλον, ως προς τās αίτίας μάλιστα, μέ την έλβετικήν, πολύ δέ ολιγώτερον άποδέχομαι ότι ό πρακτικώτατος έλληνικός νοός του Κυβερνήτου προσέθετο, διά του συμβόλου του Φοίνικος, να χαρακτηρίση μυθικήν την έλληνικήν επανάστασιν. Έπειτα, και ή Αθηνα μυθική είναι, και εις τον άρχαίον έλληνικόν μυθος ανήκει και αύτη, ως και ό Φοίνιξ!

Αλλά πόθεν ή του Κυβερνήτου κλίσις προς τό σύμβολον του Φοίνικος;

Σημειώ ένταύθα την έν τινι βιβλιοκρισία επί του Βυζαντινού Θεάτρου του κ. Σάθα εξηγηθείσαν έσχάτως περί τούτου είκασίαν μου, ανεξαρτήτως τής έρεύνης αν ήρμοζεν, έν τή δημοσία έλληνική σφραγίδι, μάλλον ή Αθηνα, ή ό Φοίνιξ.

Ός γνωρίζομεν, και ό κ. Σάθας επίσης αναφέρει, κατά τον Ισ' και ΙΖ' αιώνα πολλοί τών έλληνοπαίδων, ιδίως δέ κρητες και έπτανήσιοι, εξεπαιδεύθησαν έν τώ Πανεπιστημίω του Παταύτου. Οί έλληνοπαίδες ούτοι, κατά τον ΙΓ' αιώνα, και μάλιστα οι κρητες, και πολλά προς άλλήλους έλεγον και έσκέπτοντο, και πολλά έγγραφον και εδημοσίευον, ύπερ τής άπολυτρώσεως τής πατρίδος από πάσης ξενικής δουλείας. Μεταξύ δέ αύτάν υπήρξε και Πάνδημος τις, νεανίας κρης δαιμόνιος όστις, προς τοίς άλλοις, και ποιημάτιον Ιταλιστί έγγραφεν ύπερ τής απαλλαγής τής Κρήτης από τών δεινών τών ξενικών επιδρομών και τής τελείας από τους τυράννους της έλευθερώσεως. Έν τώ ποιηματίω τούτω, ύπάρχουσι στίχοι απαράμιλλοι, στίχοι άξιοι του κάλαμου του Πολιτιανού, του Παρίνη και του Λεοπαρδή. Ό δεκαοκταέτης εϋτος νέος και οι λοιποί τών έλλήνων συμμαθητών του, πάντοτε παθαινόμενοι, έν τή ζένη γή, περί τής τύχης τής πατρίδος, απεφάσισαν να

έχουσι διαρκές τις σύμβολον παρηγορίας υπό τās όψεις των, εμφαινόν την έθνικήν αναγέννησιν. Ός τοιοϋτον δέ σύμβολον εξελέξαντο τον Φοίνικα, μετά σταυρού επί τής κεφαλής του, απαράλλακτως ως φαίνεται έν τε τή δημοσιευθείση ταχυδρομική σφραγίδι και έν τοίς νομίσμασι του Κυβερνήτου, έγάραζαν δέ τό σύμβολον αυτό επί τās ιδιαιτέρας αύτών σφραγίδας. Εκτοτε, και εις πολλά τών έν Ένετία τυπωθέντων έλληνικών βιβλίων άπετυπώθη ό Φοίνιξ, έν τή προμετωπίδι αύτών, παρέμεινε δέ παρά τοίς κατά τά μέρη εκείνα Έλλήσι, και μάλιστα παρά τοίς έν τώ Πανεπιστημίω Παταύτου εκπαιδευόμενοις, ή άνάμνησις αύτη ως ιερά, καθό προοιμίζουσα την του έθνους ανάστασιν. Είς αυτό τοϋτο τό Πανεπιστήμιον του Παταύτου εξεπαιδεύθη κατά τά τέλη του παρελθόντος αιώνας και ό Κυβερνήτης, όστις βεβαίως θα έγνώριζε τά του Πανδήμου και τών λοιπών έλληνοπαίδων τής ΙΓ' εκατονταετηρίδας, έντεϋθεν δέ, νομίζω, ή τής νεαρής ήλικίας έντύπωσις επέδρα έτι μάλλον επί την καρδίαν αύτου, ότε είδε την πατρίδα έλευθεράν, καλούσαν δέ αυτόν όπως την κυβερνήσῃ. Έν τή ίσχυρά του Κυβερνήτου διανοία, ή του Φοίνικος παράστασις, μετά σταυρού μάλιστα, εξεικόνιζεν ίσως πρακτικώτερον και έμφραντικώτερον την τής Ελλάδος αναγέννησιν, ίκανοποιεί δέ και τās βαθείας αύτου θρησκευτικής πεποιθήσεις.

Γ. Δ.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Ό περιφανής άμερικανός ιστοριογράφος Πάρκμαν εξέδωκεν έν Βερολίνω διδακτικωτάτην διατριβήν, έν ή ύπάρχουσιν άποτεταμειυμένα πολλά και παντοία έπιχειρήματα προς άπόδειξιν ότι «ή γάγγραινα τών Ηνωμένων Πολιτειών είναι ή καθολική ψηφοφορία». Αί άρχαι αύτου, και ύπερβολικαι αν ύποτεθώσιν, είναι αξιαφήγητοι, διότι εφαρμόζονται και εις τινα τών κρατών τής Εϋρώπης. Η καθολική ψηφοφορία τότε μόνον επιτυγχάνει αληθώς και είναι άσπαστή, όπότεν ή βελτίων μερίς του έθνους υπερισχύη τής φαυλοτέρας. Έφ' όσον όμως πολλαπλασιάζεται μεν ή τών κατοίκων πληθύς, συναυξάνεται δέ ό πλοϋτος και ή τρυφή, επί τοσοϋτον ελαττοϋται ή ήθική δύναμις, ήν τέως οι άγαθοί εξήσκουν επί τους ύποδεστέρους. Η διανοητική ανάπτυξις και ό ύψηλός πολιτισμός δέν προσιθάζουσι την πολυτεκνίαν· αι τάξεις τών άμαθών έπομένως αυξάνονται και πληθύνονται ταχύτερον ή αι τών επιτηδείων να άρχωσι. Πρό τεσσαράκοντα έτών αι κώμαι και αι κομπούλαις τής Αμερικής ηδύναντο κάλλιστα και τιμιώτατα να διοικηθώσι διά τής καθολικής ψηφοφορίας· άφ' ότου όμως κατέστησαν πόλεις μεγάλαι και πολυάνθρωποι μετά κολορσιαίων έργοστασίων, άφ' ότου οι κάτοικοι διασθαρέντες καλούσιν έ-

λευθερίαν την άκολασίαν, πολιτικήν δέ ενέργειαν την ληστείαν, φέρονται δέ και άγονται υπό άγυρτών και δημοκόπων, ή καθολική ψηφοφορία άπεδείχθη πάσης κακίας μητρόπολις και λύμη αληθής του πολιτικού σώματος. Όταν ό πολίτης άδυνατή να διακρίνη τον τίμιον ύποψήφιον από του άτίμου, όταν μη καταλαμβάνη ότι τό ίδιον αύτου συμφέρον συνδέεται άδιασπαστως τώ κοινώ συμφέροντι, ήναι δέ έτοιμος να πωλήσῃ αντί 2 ή 3 ταλήρων την ψήφον του εις εύφραδη κακούργον· όπότεν χειροκροτη εις τās φλυαρίας νέων Κλεώνων, άπιστρέφη δέ τό πρόσωπον από του όρθου λόγου και τής τιμιότητος, ό δλεθρος του κράτους είναι έγγύς. Μωρός, κατά τον Πάρκμαν, ό πισεύων, ότι οι έν Αμερικη ψηφοφορούντες είναι άνθρωποι έχοντες λόγον και θέλησιν έλευθεράν. Θεόν ένα μόνον έχουσι, τά χρήματα, άνθ' ών πωλούσιν άσυνειδήτως τό τιμαλφέστατον τών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η καθολική ψηφοφορία αναγκάζει τανϋν τον άμβωνα, τό βήμα, την δημοσιογραφίαν να κολακεύουσι τās κακίας του συρφετού, να καταπατώσι πάν αισθημα ήθικόν, να θωπεύουσι και σαίνωσι τυχοδιώκτας, κλέπτας και ληστās, τό δέ χείριστον έμποδίζει την νομοθεσίαν να τιμωρή τās άδικήματα. Δέν αληθεύει, ότι ή παιδεία και ό φωτισμός διορθούσι τον κακόν ψηφοφόρον· οϋδαμώς άρκεί ή εκμάθησις τής γραφής, τής αναγνώσεως και του αριθμείν, όταν άπη ή του ήθους κοσμιότης και ευπρέπεια και ή συνείδησις τής ύπεροχής του κοινού συμφέροντος από του άτομικού. Τά ύψιστα τής πολιτείας συμφέροντα ύπόκεινται εις την εξελεγξιν σωματείων και δημοτικών συμβουλιών, προσληθόντων εκ τής καθολικής ψηφοφορίας, εκ τής ύποστάθμης τής κοινωνίας, διότι και ιερείς και διδάσκαλοι συμπαρεσύρησαν υπό του χειμαζόρου τής διαφθοράς. Μόνον έν ταίς ύπερτάταις σφαιρίσις του πολιτικού βίου ύπάρχει τιμιότης· ό εις τά άλλα σωματεία εισερχόμενος δυσχερώς πάνυ θα ήδύνατο να άποδείξῃ ότι είναι τίμιος. Οϋτω δέ έχόντων τών πραγμάτων ή θέσις τής τιμής είναι ή από τών πολιτικών άποχή, ήτοι ό ιδιωτικός βίος». Έν ταίς πόλεσιν αι επικινδυνόταται τάξεις είναι πολυπληθέστεραι και ισχυρότεραι· δέν ανέχονται τους καλλιτέρους των, προτιμώσι τους όμοίους, άπαρτίζουσι δέ ένοπλιον και συνταγμένην βαρβαρότητα, προωρισμένην πάντα να καταστρέψῃ. Όπου λείψανον, εκεί και κόρακες. Οι έπιμελείς φορολογούνται ίνα τρέψωσι και πυχύνωσι τους άργούς. Χορηγούνται αξιώματα ίνα παρατεινώνται αι καταχρήσεις και διατηρώνται έν τή εξουσία οι φαυλοπίφραυλοι. Τών ολίγων έναρέτων ή φωνή πνίγεται έν τοίς συμβουλίαις τών κακών. Η θεωρία τών αναφαιρέτων τής ανθρωπότητος δικαιωμάτων κατέστη αίσχύνη τής δικαιοσύνης και του όρθου λόγου. Ό

Κ. Πάρκμαν άφηγείται διά μακρών τās γνωστας άπεργίας και επαναστάσεις τών εργατών έν τοίς μηχανοποιείσις και τοίς σιδηροδρόμοις, άς ύπολαμβάνει έμμεσον έπακολούθημα τής γενικής ψηφοφορίας, και εξ ών, λέγει, χιλιάδες άνδρών έφρονεύθησαν, χιλιάδες εκατομμυρίων χρημάτων κατεστράφησαν, άπετεφρώθησαν δέ και τινα τών πλουσιωτέρων έργοστασίων.¹

ΟΓΚΟΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Τό υπό τών υδάτων κατεχόμενον μέρος τής γήινης σφαίρας ύπολογίζεται εις τρία εκατομμύρια όκτακοσίας τριάκοντα δύο χιλιάδας και πεντακόσια πενήκοντα όκτώ τετραγωνικά μιλιάμετρα. Περιλαμβάνει δέ ό ύγρός οϋτος όγκος δύο δισεκατομμύρια και διακόσια πενήκοντα εκατομμύρια κυβικών μιλίων, και ήδύνατο ν' άποτελέσῃ σφαίραν έχουσαν διάμετρον εξήκοντα λευγών και βάρος τριών πεντακισεκατομμυρίων τόνων. Σημειωτέον δέ, προς κατανόησιν του αριθμού τούτου, ότι τό πεντακισεκατομμύριον έχει προς τό δισεκατομμύριον δν λόγον έχει τοϋτο προς την μονάδα, ότι δηλαδή τό πεντακισεκατομμύριον περιλαμβάνει τοσαϋτα δισεκατομμύρια όσας τοϋτο περιλαμβάνει μονάδας. Ό ύγρός δέ οϋτος όγκος είναι τοιοϋτος περίπου, όσος θ' άπετελείτο υπό πάντων όμου τής γής τών ποταμών, βέντων άδιαλείπτως επί τεσσαράκοντα χιλιάδας έτών. *

Γνώμαι και σκέψεις ήθικαι του δουκός

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μεταφρασις Γ. Ζωχιού.]

123.

Πάσης ήδονής ήθελεν είσθαι έστερημένος ό άνθρωπος, αν οϋδέποτε έαυτάν έκολάκευεν.

124.

Καθ' όλον τον βίον αύτών οι πανουργότατοι τών ανθρωπων έν ύποκρίσει κατακρίνουσι πάν πανούργημα. Πολιτεϋνται δέ οϋτως, όπως, μεγάλης περιστάσεως δοθείσης, και μεγάλου συμφέροντος προκειμένου, μεταχειρισθώσιν ως όπλον την πανουργίαν.

125.

Η συχνή τής πανουργίας χρήσις μικρονοίας είναι τεκμήριον. Σχεδόν δέ πάντοτε ό διά τής πανουργίας κρυπτόμενος έντεϋθεν, αποκαλύπτεται εκείθεν.

126.

Άδεξιότητος άπόδειξις είναι ή προς την πανουργίαν και την προδοσίαν καταφυγή.

127.

Ό κατά την πανουργίαν έαυτον νομίζων υπερχόντα πάντας, βεβαίαν την εις τās παγίδας αύτών πτώσιν αύτου παρασκευάζει.

Ι. Κ. Λ. α.

128.

Ἡ λόγων ἢ τρόπων ἄκρα λεπτότης ἐπίπλαστον ἔχει τὸ προσήνεσ' ἢ δὲ ἀληθῆς προσήνεια πραγματικὴ εἶναι λεπτότης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ κυρία Κ* εἶχεν ἐν Ναυπλίῳ ἀποθήκην ἐξαιρέτων οἴνων, ἐκ τῶν ὁποίων προθύμως ἔδιδε πρὸς τοὺς φίλους αὐτῆς ἂν πρότερον τῇ ἐπέλλετο ἴσος ἀριθμὸς φιαλῶν κενῶν. Ὁ ποιητὴς Θ. Ὀρφανίδης, φίλος τῆς κυρίας Κ*, διατρίβων ποτὲ ἐν Ναυπλίῳ, ἀπέστειλεν αὐτῇ δύο κενὰς φιάλας μετὰ τῶν ἐξῆς στίχων·

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Κ*

Δύο λάβετε φιάλας, κ' ἀντ' αὐτῶν, παρακαλῶ σας,
Στείλατέ μου δύο ἄλλας, πλήρεις ὅμως καὶ κλειστάς,
Ἀπὸ τὸ γλυκὸ σας μαῦρον ἢ ἀπὸ τὸ κόκκινόν σας,
Τὸ ὅποιον ἐμψυχώνει τοὺς ἀψύχους ποιητάς.

Ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς μας μετεποίησεν εἰς οἶνον
Πλήρεις ὕδατος ὕδρας εἰς τὸν γάμον τοῦ Κανᾶ·
Σὺ κυρά μου, χωρὶς ἄλλο, ὑπερέβης καὶ Ἐκεῖνον,
Ἐπειδὴ πληροῖς δι' οἴνου τὰ ἄγγετα τὰ κενά.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Δὲν πρέπει, ὅταν ἔρχωνται καιροὶ δύσκολοι, νὰ συνειθίζωμεν τὴν ψυχὴν μας εἰς τὸ νὰ λιγύζη ἀρκετὴ εἶνε ἢ πρὸς τοῦτο φυσικὴ κλίσις τῆς.

* * Δὲν ὑπάρχει ἔργον τὸ ὅποιον ἢ ἐξίς δὲν περιβάλλει μὲ θέλητρον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ περὶ τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν ζήτημα συνεζητήθη ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου τοῦ Μονάρχου, ὅπερ ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς καύσεως κατὰ τέσσαρας περιστάσεις, ἡγουν μετὰ τὰς μάχας, κατὰ τὰς ἐπιδημίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μεταφορᾶς τῶν πτωμάτων καὶ ὁσάκις ἢ φύσις τοῦ ἐδάφους δὲν ἐπιτρέπει τὸν ἐνταφιασμόν. Ἰατρὸς δὲ τις (M. Wattson) προβαίνειν περαιτέρω θέλει οὐ μόνον τὴν καῦσιν τῶν τεθνεώτων καθ' οἶαν δὴποτε περιστάσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐκ τῆς καύσεως παραγομένου ἀερίου. Διὸ λέγει εἰς τοὺς Ἰνδούς· «Δαπανᾶτε πολλὰ πρὸς καῦσιν τῶν σωμάτων σας, καὶ ἡ καῦσις γίνεται ἀτελής. Κύριος ὑμῶν σκοπὸς εἶνε νὰ ἔχητε τὴν ἐκ τῆς καύσεως σποδὸν ὡς πάντες οἱ ἀρχαῖοι. Ἄλλ' ἢ προσφιλεστάτη αὕτη σποδὸς εἶνε ἀναμειγμένη μετὰ τῆς τέφρας τῶν ξύλων. Ἐγὼ λοιπὸν θά σας δώσω ἀγνὴν καὶ ἀμιγῆ τὴν σποδὸν σας.» Ἐπειτα δὲ περιγράφει τὴν βραβευθεῖσαν συσκευὴν του, συνισταμένην εἰς κλίβανον ἔχοντα ἐσχάραν ἐρ' ἧς ἐπιτίθεται τὸ μέλλον νὰ καῖ πτώμα. Πυροῦται ἔπειτα ὁ κλίβανος ἰσχυρῶς καὶ τὸ πτώμα γίνεται κόνις, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης βλαβερᾶς ἀναθυμιάσεως. Πρὸς δὲ τούτοις πάντα τὰ λιπώδη μέρη μεταβάλλονται ὑπὸ τῆς θερμότητος εἰς ἀέριον ἔχον φωτιστικὴν δύναμιν ἐξαπλασίαν τοῦ κοινοῦ ἐκ γαιανθράκων

ἀερίου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ συσκευὴ αὕτη εἶνε πανταχόθεν κλειστή, τὸ ἀέριον τοῦτο συνάγεται κατὰ μικρὸν εἰς τὸ ἀεριόμετρον. Ὡστε τῆς πρώτης ὕλης ἐπανερχομένης εἰς τὸ μηδέν, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱατρὸς διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀπολαμβάνει τὸ ἀέριον ἐλάχιστα δαπανῶν καὶ δυνάμενος νὰ το πωλεῖ εὐθηνότατα, κερδαίωνν πολλά. Καὶ δὴ πωλεῖ τὸ ἀέριόν του εἰς τὴν Καλκούταν 50 τ. ὄ[ο] εὐθηνότερον τοῦ κοινοῦ ἀερίου καὶ ἐξάκις λαμπρότερον.

Ἐνταῦθα δ' ὑπάρχει σπουδαῖόν τι ζήτημα φιλοσοφικόν, τὸ δε: Πόσοι ἄνθρωποι, οἵτινες ζῶντες ἦσαν «ἄγνη ἀρούρης», ἀνωφελεῖς, μάλιστα δὲ καὶ ἐπιβλαβεῖς, ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι μετὰ θάνατον εἰς ὄφελος τῆς κοινωνίας, φωτίζοντες τοὺς συμπολίτας των!

Ἡ Ἰαμαϊκὴ εἶνε, ὡς γνωστόν, ἡ μεγίστη τῶν ἀγγλικῶν Ἀντιλλῶν νήσων, ἔχουσα τετρακοσίαις περίπου χιλιάδας κατοίκων, ὧν εἰκοσакισχίλιοι εἶνε λευκοί, οἱ δ' ἄλλοι μαῦροι καὶ μιγάδες ἀπελεύθεροι ἢ ἐκ τοιούτων καταγομῆνοι. Ὡς δ' αἱ πλείσται τῶν ἀγγλικῶν ἀποικιῶν ἔχει καὶ ἡ Ἰαμαϊκὴ τὸ σύνταγμα τῆς καὶ τὸ Κοινοβούλιον. Κατὰ τινὰ δὲ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Κήρυκα τῆς Νέας Ὑόρκης τὸ Κοινοβούλιον τοῦτο ἐργάζεται νῦν εἰς τὴν ἀναθεώρησιν ἢ μάλλον τὴν σύνταξιν νέου παινικοῦ κώδικος. Οἱ Ἰαμαϊκοὶ νομοθετοῦν δοξάζουσι, φαίνεται, ὅτι τὸ εἰς τὴν ὑπόληψιν τινος ἐπιγινόμενον τραῦμα δὲν δύναται νὰ θεραπευθῇ κατ' ἄλλον τρόπον, εἰμὴ διὰ τραυμάτων γινόμενων ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος τοῦ ἀδικήσαντος. Λέγομεν δὲ τοῦτο, διότι μία τῶν διατάξεων τοῦ νέου κώδικος ἀπορρίνεται ὅτι «ὁ διὰ τοῦ τύπου προσβάλλων τινά, μαστιγούται δημοσίᾳ.»

Οἱ Ἀραβῆς σέβονται τοὺς φρενοβλαβεῖς θεωροῦντες αὐτοὺς ἱερούς. Περιοδεύων ποτὲ ἐν Ἀραβίᾳ, Εὐρωπαϊκός τις γεωλόγος, προσεβλήθη ὑπὸ ληστῶν τοὺς ὁποίους εἰλκυσε ὁ βαρὺς σάκκος, ὃν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ· οἱ λησταὶ μὴ εὐρόντες ἐντὸς τοῦ σάκκου εἰμὴ παντοῖα δείγματα λίθων, ἔλαβον τὴν χεῖρα τοῦ ξένου, τὴν ἔφερον ἐπὶ τοῦ μετώπου των μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἔφυγον δρομαίως κράζοντες· «Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε φρενοβλαβής.»

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πολλάκις συμβαίνει νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἐκβάλωμεν τὸ ὑάλινον πῶμα φιάλης, διότι εἰσαχθὲν ὑγρὸν ἔτι κατέβη εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῆς καὶ συνεσφίγηθη οὕτως, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ το ἐξαγάγωμεν διὰ τῆς βίας χωρὶς καὶ νὰ κινδυνεύσωμεν νὰ θραύσωμεν τὴν φιάλην. Τὸν κίνδυνον τοῦτο ἀποφεύγομεν ἐὰν πληξώμεν ἐλαφρὰ καὶ ἐπανελημμένως τὸ πῶμα μετ' οὐ πολὺ ἐξάγεται τοῦτο εὐκολώτατα.